

1793

De integrationibus maxime memorabilibus ex calculo imaginariorum oriundis

Leonhard Euler

Follow this and additional works at: <https://scholarlycommons.pacific.edu/euler-works>

 Part of the [Mathematics Commons](#)

Record Created:

2018-09-25

Recommended Citation

Euler, Leonhard, "De integrationibus maxime memorabilibus ex calculo imaginariorum oriundis" (1793). *Euler Archive - All Works*. 656.

<https://scholarlycommons.pacific.edu/euler-works/656>

This Article is brought to you for free and open access by the Euler Archive at Scholarly Commons. It has been accepted for inclusion in Euler Archive - All Works by an authorized administrator of Scholarly Commons. For more information, please contact mgibney@pacific.edu.

DE
INTEGRATIONIBVS
 MAXIME MEMORABILIBVS
 EX CALCULO IMAGINARIORVM ORIVNDIS.

Auctore
L. EVLERO.

Conuent. exhib. d. 20 Mart. 1777.

§. 1.

Confidero hic in genere formulam differentialem quamcun-
 que $Z \partial z$, cuius integrale faltem per logarithmos et arcus cir-
 culares exhibere liceat, quod per characterem $\Delta : z$ designo,
 ita vt fit $\int Z \partial z = \Delta : z$. Iam loco z fcribo quantitatem quam-
 cunque imaginariam, fcilicet $z = x + y \sqrt{-1}$, vnde functio
 Z transmutetur in formam $M + N \sqrt{-1}$. Hoc modo for-
 ma differentialis euadet $(\partial x + \partial y \sqrt{-1})(M + N \sqrt{-1})$,
 cuius producti pars realis ergo erit $M \partial x - N \partial y$, imaginaria
 vero $(N \partial x + M \partial y) \sqrt{-1}$. Tum vero ipfum integrale,
 quod est $\Delta : (x + y \sqrt{-1})$, transmutari poterit in similem for-
 mam $P + Q \sqrt{-1}$. Quare cum quantitates reales et ima-
 ginariae feorfim inter fe conferri debeant, hinc duplex integra-
 tio orietur:

- I. $P = f(M \partial x - N \partial y),$
- II. $Q = f(N \partial x + M \partial y),$

$N \ 2$

quae

quae ergo duae formulae semper erunt integrabiles, etiam si binas variables x et y inuoluant. Erit scilicet per notum integrabilitatis criterium tam $(\frac{\partial M}{\partial y}) = -(\frac{\partial N}{\partial x})$, quam $(\frac{\partial N}{\partial y}) = (\frac{\partial M}{\partial x})$. Vnde intelligitur, ex qualibet formula differentiali proposita binas deduci posse integrationes eo magis notatu dignas et arduas, quo magis integrale fuerit complicatum, quam ob rem plures casus euoluiffe operae erit pretium.

I. Euolutio

formulae differentialis $z^n \partial z$.

§. 2. Cum igitur sit $\int z^n \partial z = \frac{z^{n+1}}{n+1}$, si loco z scribamus $x + y \sqrt{-1}$, hae potestates binomii, in vsum vocando characteres, quibus iam saepius vncias designaui, euolutae dabunt

$$(x + y \sqrt{-1})^n = x^n + \binom{n}{1} x^{n-1} y \sqrt{-1} - \binom{n}{2} x^{n-2} y^2 \\ - \binom{n}{3} x^{n-3} y^3 \sqrt{-1} + \text{etc.}$$

Hinc colligitur fore

$$M = x^n - \binom{n}{2} x^{n-2} y^2 + \binom{n}{4} x^{n-4} y^4 - \binom{n}{6} x^{n-6} y^6 + \text{etc. et}$$

$$N = \binom{n}{1} x^{n-1} y - \binom{n}{3} x^{n-3} y^3 + \binom{n}{5} x^{n-5} y^5 - \text{etc.}$$

Simili modo pro forma integralis erit

$$(n+1)P = x^{n+1} - \binom{n+1}{2} x^{n-1} y^2 + \binom{n+1}{4} x^{n-3} y^4 \\ - \binom{n+1}{6} x^{n-5} y^6 + \text{etc.}$$

$$(n+1)Q = \binom{n+1}{1} x^n y - \binom{n+1}{3} x^{n-2} y^3 + \binom{n+1}{5} x^{n-4} y^5 - \text{etc.}$$

§. 3. His valoribus determinatis, binae integrationes, quas hinc adipiscimur, ita se habebunt:

$$P = \int \left\{ \begin{array}{l} \partial x [x^n - \binom{n}{2} x^{n-2} y^2 + \binom{n}{4} x^{n-4} y^4 - \binom{n}{6} x^{n-6} y^6 + \text{etc.}] \\ - \partial y [\binom{n}{1} x^{n-1} y - \binom{n}{3} x^{n-3} y^3 + \binom{n}{5} x^{n-5} y^5 - \text{etc.}] \end{array} \right\} \quad \text{quae}$$

quae forma quemadmodum ipsi P aequetur per partes videamus. At est

$$I. \int x^n \partial x = \frac{x^{n+1}}{n+1},$$

quod cum primo termino seriei, §. 2. pro P inuentae, conuenit. Tum vero sumatur

$$II. -\int \left(\frac{n}{2}\right) x^{n-2} y^2 \partial x - \int \left(\frac{n}{1}\right) x^{n-1} y \partial y,$$

hinc ex parte priore, sumto y constante, oritur integrale

$$-\left(\frac{n}{2}\right) \frac{x^{n-1}}{n-1} y y,$$

ex parte vero posteriore, sumto x constante, orietur $-\left(\frac{n}{1}\right) x^{n-1} \frac{y y}{2}$,

quae duae expressiones manifesto sunt inter se aequales, scilicet $= -\frac{n}{2} x^{n-1} y y$. At vero secunda pars ipsius P est

$$-\frac{1}{n+1} \left(\frac{n+1}{2}\right) x^{n-1} y y,$$

quae ob $\left(\frac{n+1}{2}\right) = \frac{n+1}{2} \cdot \frac{n}{2}$ manifesto fit $-\frac{n}{2} x^{n-1} y y$. Sumatur nunc

$$III. \int \left(\frac{n}{4}\right) x^{n-4} y^4 \partial x + \left(\frac{n}{3}\right) x^{n-3} y^3 \partial y.$$

Hic ex parte priore concluditur integrale $\frac{1}{n-3} \left(\frac{n}{4}\right) x^{n-3} y^4$; ex parte autem posteriore $\frac{1}{4} \left(\frac{n}{3}\right) x^{n-3} y^4$. Quoniam igitur est $\left(\frac{n}{4}\right) = \left(\frac{n}{3}\right) \frac{n-3}{4}$, hae duae formulae manifesto sunt inter se aequales, et integrale erit

$$\frac{1}{4} \left(\frac{n}{3}\right) x^{n-3} y^4 = \frac{n}{1} \cdot \frac{n-1}{2} \cdot \frac{n-2}{3} \cdot \frac{1}{4} x^{n-3} y^4.$$

Pars tertia autem formulae pro P datae est $\frac{1}{n+1} \cdot \left(\frac{n+1}{4}\right) x^{n-3} y^4$, qua ob $\left(\frac{n+1}{4}\right) = \frac{n+1}{4} \cdot \frac{n}{2} \cdot \frac{n-1}{3} \cdot \frac{n-2}{4}$ manifesto illi est aequalis. Simili modo conuenientia sequentium membrorum ipsius P ostenditur, simulque facile intelligitur pari modo consensum formulae Q ostendi posse.

§. 4. Quoties igitur exponens n est numerus integer positius, veritas nostrarum formularum manifesto in oculos incurrit. Verum si n fuerit vel numerus negatiuus vel fractus,

tum formulae pro litteris M et N, item P et Q, in infinitum excurrerent; vnde his casibus calculum alio modo instrui oportet. Scilicet loco x et y binas alias variables in calculum introduci conueniet, statuendo $\sqrt{(xx+yy)}=v$, et quaerendo angulum Φ , vt fit $\text{tang. } \Phi = \frac{y}{x}$; tum autem erit $x = v \cos. \Phi$ et $y = v \sin. \Phi$, ideoque differentiando

$$\begin{aligned} \partial x &= \partial v \cos. \Phi - v \partial \Phi \sin. \Phi \quad \text{et} \\ \partial y &= \partial v \sin. \Phi + v \partial \Phi \cos. \Phi. \end{aligned}$$

His autem positis erit

$$\begin{aligned} (x+y\sqrt{-1})^n &= v^n (\cos. n\Phi + \sqrt{-1} \sin. n\Phi), \\ \text{vnde colligitur} \\ M &= v^n \cos. n\Phi \quad \text{et} \quad N = v^n \sin. n\Phi. \end{aligned}$$

Deinde vero pro integrali erit

$$\begin{aligned} z^{n+1} &= v^{n+1} [\cos. (n+1)\Phi + \sqrt{-1} \sin. (n+1)\Phi] \\ \text{vnde habebitur} \\ P &= \frac{v^{n+1} \cos. (n+1)\Phi}{n+1} \quad \text{et} \quad Q = \frac{v^{n+1} \sin. (n+1)\Phi}{n+1}. \end{aligned}$$

§. 5. Cum nunc inuenerimus

$$P = \int (M \partial x - N \partial y) \quad \text{et} \quad Q = \int (N \partial x + M \partial y),$$

facta substitutione fiet

$$\begin{aligned} P &= \int [v^n \partial v \cos. (n+1)\Phi - v^{n+1} \partial \Phi \sin. (n+1)\Phi] \quad \text{et} \\ Q &= \int [v^n \partial v \sin. (n+1)\Phi + v^{n+1} \partial \Phi \cos. (n+1)\Phi]. \end{aligned}$$

Ambae autem hae formulae manifesto integrationem admittunt, cum ex priore fiat

$$\begin{aligned} P &= \frac{v^{n+1}}{n+1} \cos. (n+1)\Phi \quad \text{et} \\ Q &= \frac{v^{n+1}}{n+1} \sin. (n+1)\Phi, \end{aligned}$$

quae cum sint obuia ad maiora progrediamur.

II. Euolutio

formulae differentialis $\frac{\partial z}{1+zz}$, cujus integrale est $A \operatorname{tang}.z$.

§. 6. Cum hic sit $Z = \frac{1}{1+zz}$, posito $z = x+y\sqrt{-1}$ erit $Z = \frac{1}{1+2xy\sqrt{-1}+xx-yy}$. Hic ante omnia denominatorem ab imaginariis liberari oportet, quod fit numeratorem et denominatorem multiplicando per $1+xx-yy-2xy\sqrt{-1}$ fietque

$$Z = \frac{1+xx-yy-2xy\sqrt{-1}}{(1+xx-yy)^2+4xxyy},$$

sicque erit

$$M = \frac{1+xx-yy}{(1+xx-yy)^2+4xxyy} \text{ et } N = \frac{-2xy}{(1+xx-yy)^2+4xxyy}.$$

Hinc igitur pro integrali $P+Q\sqrt{-1}$ impetrabimus

$$P = \int \frac{(1+xx-yy)\partial x + 2xy\partial y}{(1+xx-yy)^2+4xxyy} \text{ et}$$

$$Q = \int \frac{(1+xx-yy)\partial y - 2xy\partial x}{(1+xx-yy)^2+4xxyy};$$

hasque ambas formulas jam certo scimus esse integrabiles.

§. 7. Consideremus accuratius denominatorem, qui evolvitur in hanc formam: $(xx+yy)^2+2(xx-yy)+1$, quae porro reducitur ad $(xx+yy+1)^2-4yy$, quae ergo est productum ex his duobus factoribus:

$$(xx+yy+1-2y)(xx+yy+1+2y),$$

qui ergo factores sunt $xx+(y+1)^2$ et $xx+(y-1)^2$. Hanc obrem ambae illae fractiones resolvi poterunt in binas fractiones, quarum alterius denominator sit $xx+(y+1)^2$ et alterius $xx+(y-1)^2$. Ad hanc resolutionem faciendam utamur resolutione generali fractionis $\frac{s}{pq}$ in has duas fractiones: $\frac{F}{p} + \frac{G}{q}$; ubi numerator F reperitur ex formula $\frac{s}{q}$, ponendo $p=0$; alter vero G ex formula $\frac{s}{p}$, ponendo $q=0$.

§. 8. Pro formula priori erit

$$S =$$

$$S = (1 + xx - yy) \partial x + 2xy \partial y,$$

$$P = xx + (y + 1)^2 \text{ et } Q = xx + (y - 1)^2;$$

quamobrem pro priore fractione $\frac{F}{P}$ littera F definiri debet ex fractione $\frac{(1+xx-yy)\partial x + 2xy\partial y}{xx + (y-1)^2}$, ponendo $xx + (y + 1)^2 = 0$.

Quare cum hinc fit $xx = -(y + 1)^2$, hoc valore tam in numeratore quam in denominatore substituto, ubi quidem xx occurrit, reperietur $\frac{+2\partial x(y+1) + 2xy\partial y}{4y} = \frac{1}{2} \partial x (y + 1) - \frac{1}{2} x \partial y$.

Simili modo pro fractione $\frac{G}{Q}$ numerator G definiri debet ex hac fractione: $\frac{(1+xx-yy)\partial x + 2xy\partial y}{xx + (y+1)^2}$, ponendo $xx + (y - 1)^2 = 0$, unde fit $xx = -(y - 1)^2$, quo valore substituto reperitur

$$G = \frac{2\partial x(y-1) + 2xy\partial y}{4y} = -\frac{1}{2} \partial x (y - 1) + \frac{1}{2} x \partial y.$$

Hinc igitur habebimus

$$P = \frac{1}{2} \int \frac{\partial x(y+1) - x \partial y}{xx + (y-1)^2} - \frac{1}{2} \int \frac{\partial x(y-1) - x \partial y}{xx + (y+1)^2}.$$

§. 9. Nunc autem integratio harum formularum nulla amplius laborat difficultate. Si enim pro priore statuamus $y + 1 = tx$, erit $\partial y = t \partial x + x \partial t$, unde haec formula integralis transmutabitur in

$$-\frac{1}{2} \int \frac{\partial t}{1+tt} = -\frac{1}{2} A \text{ tang. } t = -\frac{1}{2} A \text{ tang. } \frac{y+1}{x}.$$

Pro altera formula ponatur $y - 1 = ux$, ut fit $\partial y = u \partial x + x \partial u$, eaque abibit in

$$\frac{1}{2} \int \frac{\partial u}{1+uu} = \frac{1}{2} A \text{ tang. } u = \frac{1}{2} A \text{ tang. } \frac{y-1}{x}$$

quocirca adepti sumus valorem litterae P, qui est

$$P = \frac{1}{2} A \text{ tang. } \frac{y-1}{x} - \frac{1}{2} A \text{ tang. } \frac{y+1}{x}.$$

Cum nunc fit

$$A \text{ tang. } a - A \text{ tang. } b = A \text{ tang. } \frac{a-b}{1+ab}, \text{ erit}$$

$$P = -\frac{1}{2} A \text{ tang. } \frac{2x}{xx + y^2 - 1}.$$

§. 10. Simili modo procedamus pro valore Q inveni-
niendo, eritque

$$S = (1 + x x - y y) \partial y - 2 x y \partial x \text{ atque}$$

$$T = x x + (y + 1)^2 \text{ et } U = x x + (y - 1)^2,$$

vnde pro fractione $\frac{S}{T}$ numerator F aequabitur fractioni

$$\frac{S}{U} = \frac{(1 + x x - y y) \partial y - 2 x y \partial x}{x x + (y - 1)^2},$$

si quidem statuatur

$$x x + (y + 1)^2 = 0, \text{ siue } x x = - (y + 1)^2.$$

Erit igitur

$$F = \frac{+ 2 \partial y (y y + y) + 2 x y \partial x}{4 y} = \frac{1}{2} \partial y (y + 1) + \frac{1}{2} x \partial x.$$

Tum vero erit numerator G ex fractione $\frac{(1 + x x - y y) \partial y - 2 x y \partial x}{x x + (y + 1)^2}$,
statuendo $x x = - (y - 1)^2$, hoc modo expressus:

$$G = \frac{- 2 \partial y (y y - y) - 2 x y \partial x}{4 y} = - \frac{1}{2} \partial y (y - 1) - \frac{1}{2} x \partial x.$$

Hinc ergo fiet

$$Q = \frac{1}{4} \int \frac{\partial y (y + 1) + x \partial x}{x x + (y + 1)^2} - \frac{1}{4} \int \frac{\partial y (y - 1) + x \partial x}{x x + (y - 1)^2},$$

vbi in utraque formula valor est dimidium differentiale deno-
minatoris, sicque valor quaesitus

$$Q = \frac{1}{4} \int [x x + (y + 1)^2] - \frac{1}{4} \int [x x + (y - 1)^2] = \frac{1}{4} \int \frac{x x + (y + 1)^2}{x x + (y - 1)^2}.$$

§. 11. His igitur valoribus pro P et Q inventis va-
lor integralis quaesiti erit $P + Q \sqrt{-1}$, vnde cum formulae
propositae integrale sit A tang. z, nunc certi sumus, si loco z
scribamus $x + y \sqrt{-1}$, tum arcum circuli, cujus tangens est for-
mula imaginaria $x + y \sqrt{-1}$, semper aequari huic formulae:

$$- \frac{1}{2} A \text{ tang. } \frac{2 x}{x x + y y - 1} + \frac{\sqrt{-1}}{4} \int \frac{x x + (y + 1)^2}{x x + (y - 1)^2}.$$

§. 12. Neque vero opus fuerat hos valores pro P et Q
per integrationem quaerere, sed immediate ex integrali cog-
nito A tang. $(x + y \sqrt{-1})$ deduci possunt. Si enim ponatur

Nova Acta Acad. Imp. Sc. T. VII.

O

P +

$P + Q\sqrt{-1} = A \text{ tang. } (x + y\sqrt{-1}),$
erit signo imaginarii mutato

$$P - Q\sqrt{-1} = A \text{ tang. } (x - y\sqrt{-1}).$$

His jam formulis additis prodit

$$\begin{aligned} 2P &= A \text{ tang. } (x + y\sqrt{-1}) + A \text{ tang. } (x - y\sqrt{-1}) \\ &= A \text{ tang. } \frac{2x}{1 - xx - yy}, \text{ ideoque} \end{aligned}$$

$$P = \frac{1}{2} A \text{ tang. } \frac{2x}{1 - xx - yy} = -\frac{1}{2} A \text{ tang. } \frac{2x}{xx + yy - 1}.$$

Deinde subtractio illarum formularum præbet

$$\begin{aligned} 2Q\sqrt{-1} &= A \text{ tang. } (x + y\sqrt{-1}) \\ &\quad - A \text{ tang. } (x - y\sqrt{-1}) = A \text{ tang. } \frac{2y\sqrt{-1}}{1 + xx + yy}. \end{aligned}$$

Quia vero est

$$A \text{ tang. } u\sqrt{-1} = \int \frac{\partial u\sqrt{-1}}{1 - uu} = \sqrt{-1} \int \frac{\partial u}{1 - uu} = \frac{\sqrt{-1}}{2} l \frac{1+u}{1-u},$$

hinc, cum nostro casu sit $u = \frac{2y}{1 + xx - yy}$, erit

$$2Q\sqrt{-1} = \frac{\sqrt{-1}}{2} l \frac{xx + (y+1)^2}{xx + (y-1)^2}, \text{ ergo}$$

$$Q = \frac{1}{4} l \frac{xx + (y+1)^2}{xx + (y-1)^2}$$

prorsus uti invenimus. Hoc autem imprimis pro aliis casibus est notandum, ubi, quoties integrale $\int Z \partial z$ per logarithmos vel arcus circulares exprimere licet, quoniam, posito $z = x + y\sqrt{-1}$, hos in partes duas resolvere licet, alteram realem, alteram simpliciter imaginariam, inde valores quantitatum P et Q assignari poterunt, quantumvis ipsae formulae integrales pro his litteris resultantes fuerint perplexae et abstrusae.

III. Euolutio

formulae differentialis: $\frac{\partial z}{1+z^3}$, cujus integrale constat esse

$$\frac{1}{3} l(1+z) - \frac{1}{3} l\sqrt{(1-z+zz)} + \frac{1}{\sqrt{3}} A \text{ tang. } \frac{z\sqrt{3}}{2-z}.$$

§. 13. Ponamus igitur hic $z = x + y\sqrt{-1}$, eritque

$Z =$

$$Z = \frac{x}{1+x^3} = \frac{x}{1+x^3+3xxyy\sqrt{-1-3xxyy-y^3}\sqrt{-1}},$$

vbi cum denominator fit

$$1+x^3-3xyy+\sqrt{-1}(3xxxy-y^3),$$

multiplicetur supra et infra per

$$1+x^3-3xyy-\sqrt{-1}(3xxxy-y^3), \text{ fietque}$$

$$Z = \frac{1+x^3-3xyy-\sqrt{-1}(3xxxy-y^3)}{1+2x(xx-3yy)+(xx+yy)^3}.$$

Hinc ergo adipiscimur

$$M = \frac{1+x^3-3xyy}{1+2x(xx-3yy)+(xx+yy)^3} \text{ et}$$

$$N = \frac{(3xxxy-y^3)}{1+2x(xx-3yy)+(xx+yy)^3}.$$

§. 14. Ex his jam valoribus, si integrale quaesitum designemus per $P + Q\sqrt{-1}$, pro vtraque quantitate P et Q sequentes obtinemus formulas integrales:

$$P = \int \frac{(1+x^3-3xyy)\partial x + (3xxxy-y^3)\partial y}{1+2x(xx-3yy)+(xx+yy)^3} \text{ et}$$

$$Q = \int \frac{(1+x^3-3xyy)\partial y - (3xxxy-y^3)\partial x}{1+2x(xx-3yy)+(xx+yy)^3}$$

quas ambas formulas jam in antecessum novimus esse integrales, etiam si evolutio harum formularum sit difficillima, cum factores denominatoris non pateant; interim tamen valores harum litterarum P et Q ex ipso integrali principali per z expresso derivare licebit.

§. 15. Quoniam in his formulis duae variables x et y insunt, pro lubitu alterutram tanquam constantem tractare licebit. Ita si x pro constante sumamus, ponendo $x = a$ pro litteris P et Q has habebimus formulas integrales:

$$P = \int \frac{(3aa y - y^3)\partial y}{1+2a(aa-3yy)+(aa+yy)^3} \text{ et}$$

$$Q = \int \frac{(1+a^3-3ayy)\partial y}{1+2a(aa-3yy)+(aa+yy)^3}.$$

Simili modo si y pro constante accipiat, ponendo $y = b$ pro iisdem litteris sequentes valores prodibunt:

O 2

$P =$

$$P = \int \frac{(1 + x^2 - 3bbx) \partial x}{1 + 2x(xx - 3bb) + (bb + xx)^2} \text{ et}$$

$$Q = \int \frac{(b^2 - 3bxx) \partial x}{1 + 2x(xx - 3bb) + (bb + xx)^2}$$

qui valores, si calculus rite instituitur, congruere debent. Veruntamen semper tutius erit vti formulis principalibus, in quas ambae variables x et y ingrediuntur, propterea quod si his posterioribus formulis vteremur, adiectio constantis in errorem praecipitare posset; si scilicet in prioribus littera a in posterioribus vero littera b in constantem induceretur.

§. 16. Ob has summas difficultates ergo non parum mirandum est, valores horum integralium nihilo minus reuera exhiberi posse; tantum enim opus est, vt in integrali per z expresso loco z scribatur $x + y\sqrt{-1}$, atque singula membra in binas suas partes resoluantur, alteram realem, alteram imaginariam; tum enim partes reales iunctim sumtae dabunt valorem ipsius P , partes autem imaginariae valorem ipsius Q .

§. 17. Quoniam enim in memorato integrali tantum logarithmi cum arcu circulari occurrunt, sufficiet duas sequentes reductiones nosse:

I. $l(p + q\sqrt{-1}) = l\sqrt{(pp + qq)} + \sqrt{-1} A \text{ tang. } \frac{q}{p} \text{ et}$

II. $A \text{ tang. } (p + q\sqrt{-1}) = \frac{1}{2} A \text{ tang. } \frac{2p}{1 - pp - qq} + \frac{\sqrt{-1}}{4} l \frac{pp + (q+1)^2}{pp + (q-1)^2}.$

Hinc cum prima pars sit $\frac{1}{2} l(1 + z)$, posito $z = x + y\sqrt{-1}$, erit

$$l(1 + x + y\sqrt{-1}) = l\sqrt{[(1+x)^2 + yy]} + \sqrt{-1} A \text{ tang. } \frac{y}{1+x}.$$

Pro secunda parte, quae erat $-\frac{1}{2} l(1 - z + zz)$, ob

$$1 - z + zz = 1 - x + xx - yy + \sqrt{-1}(2xy - y)$$

consequenter

$$p = 1 - x + xx - yy \text{ et } q = 2xy - y, \text{ erit}$$

$$l(1 -$$

$$l(1-z+zz) = l\sqrt{[(xx+yy-x)^2 + 2xx-yy-2x+1]} \\ + \sqrt{-1} A \operatorname{tang} \frac{2xy-y}{1-x+xx-yy}.$$

Denique tertia pars erat $\frac{1}{\sqrt{3}} A \operatorname{tang} \frac{z\sqrt{3}}{2-z}$, vbi ergo

$$\frac{z}{2-z} = \frac{x+yy\sqrt{-1}}{2-x-yy\sqrt{-1}} = \frac{2x+2yy\sqrt{-1}-xx-yy}{(2-x)^2+yy},$$

vnde pro superiori formula erit

$$p = \frac{(2x-xx-yy)\sqrt{3}}{(2-x)^2+yy} \text{ et } q = \frac{2y\sqrt{3}}{(2-x)^2+yy}.$$

Hinc ergo pro hac parte erit

$$A \operatorname{tang} \frac{z\sqrt{3}}{2-z} = \frac{1}{2} A \operatorname{tang} \frac{2(2x-xx-yy)[(2-x)^2+yy]\sqrt{3}}{(2-x)^4+2yy(2-x)^2-3(2-x)^2xx+6xyy(2-x)-12yy} \\ + \frac{\sqrt{-1}}{4} \left[\frac{p p + (q+1)^2}{p p + (q-1)^2} \right],$$

quae expressiones cum tantopere sint prolixae, in vltima parte litteras p et q retinere maluimus; quam ob rem multo minus valores pro P et Q hic exhibemus, cum sufficiat nosse, partes reales iunctim sumtas praebere P , imaginarias, per $\sqrt{-1}$ diuisas, Q ; atque ob hanc causam manifestum est, cur euolutio actualis superiorum formularum non successerit.

IV. Euolutio

formulae differentialis $\frac{z^{m-1} \partial z}{1+z^n}$

cuius integrale passim euolutum reperitur, si quidem exponentes m et n fuerint numeri integri.

§. 18. Ex haecenus traditis clare intelligitur, longe aliam viam hic esse ineundam. Statim igitur statuamus $x = v \cos. \Phi$ et $y = v \sin. \Phi$, ita vt loco binarum variabilium x et y statim binas alias v et Φ in calculum introducamus; tum enim erit

$$z^m = v^m (\cos. m \Phi + \sqrt{-1} \sin. m \Phi) \text{ et} \\ 1+z^n = 1+v^n (\cos. n \Phi + \sqrt{-1} \sin. n \Phi).$$

Quare fractionem propositam supra et infra multiplicemus per $1 + v^n (\cos. n \Phi - \sqrt{-1} \sin. n \Phi)$, hincque prodibit denominator $1 + 2 v^n \cos. n \Phi + v^{2n}$.

§. 19. Pro numeratore, cum fit

$$z^{m-1} \partial z = \frac{1}{m} \partial. z^m = \frac{1}{m} \partial. v^m (\cos. m \Phi + \sqrt{-1} \sin. m \Phi),$$

at vero in genere

$$\partial. (\cos. \omega + \sqrt{-1} \sin. \omega) = \partial \omega \sqrt{-1} (\cos. \omega + \sqrt{-1} \sin. \omega),$$

erit facta evolutione

$$\begin{aligned} z^{m-1} \partial z &= v^{m-1} \partial v (\cos. m \Phi + \sqrt{-1} \sin. m \Phi) \\ &\quad + v^m \partial \Phi \sqrt{-1} (\cos. m \Phi + \sqrt{-1} \sin. m \Phi), \text{ siue} \\ z^{m-1} \partial z &= v^{m-1} (\cos. m \Phi + \sqrt{-1} \sin. m \Phi) (\partial v + v \partial \Phi \sqrt{-1}). \end{aligned}$$

Hanc ergo formulam insuper multiplicari oportet per

$$1 + v^n (\cos. n \Phi - \sqrt{-1} \sin. n \Phi),$$

pro qua operatione notetur esse

$$\begin{aligned} (\cos. \alpha + \sqrt{-1} \sin. \alpha) (\cos. \beta - \sqrt{-1} \sin. \beta) \\ = \cos. (\alpha - \beta) + \sqrt{-1} \sin. (\alpha - \beta), \end{aligned}$$

hinc ergo noster numerator erit

$$\begin{aligned} v^{m-1} (\cos. m \Phi + \sqrt{-1} \sin. m \Phi) (\partial v + v \partial \Phi \sqrt{-1}) \\ + v^{m+n-1} [\cos. (m-n) \Phi + \sqrt{-1} \sin. (m-n) \Phi] (\partial v + v \partial \Phi \sqrt{-1}) \end{aligned}$$

cuius ergo pars realis erit

$$\begin{aligned} v^{m-1} \partial v \cos. m \Phi + v^{m+n-1} \partial v \cos. (m-n) \Phi - v^m \partial \Phi \sin. m \Phi \\ - v^{m+n} \partial \Phi \sin. (m-n) \Phi, \end{aligned}$$

pars vero imaginaria erit

$$\begin{aligned} v^{m-1} \partial v \sqrt{-1} \sin. m \Phi + v^m \partial \Phi \sqrt{-1} \cos. m \Phi \\ + v^{m+n-1} \partial v \sqrt{-1} \sin. (m-n) \Phi \\ + v^{m+n} \partial \Phi \sqrt{-1} \cos. (m-n) \Phi. \end{aligned}$$

§. 20. His praeparatis, si formulae nostrae differentialis integrale quaesitum statuamus $= P + Q \sqrt{-1}$, utramque partem per sequentes formulas integrales reales inueniemus expressam:

$$P = \int \frac{v^{m-1} dv [\cos. m\phi + v^n \cos. (m-n)\phi] - v^m \partial \phi [\sin. m\phi + v^n \sin. (m-n)\phi]}{1 + 2v^n \cos. n\phi + v^{2n}},$$

$$Q = \int \frac{v^{m-1} dv [\sin. m\phi + v^n \sin. (m-n)\phi] + v^m \partial \phi [\cos. m\phi + v^n \cos. (m-n)\phi]}{1 + 2v^n \cos. n\phi + v^{2n}}.$$

Haec igitur integralia ex ipso integrali principali per z expresso deriuare licebit, uti ante iam obseruauimus, siquidem totum integrale partim ex logarithmis, partim ex arcubus circularibus, quorum tangentes dantur, componitur. Interim tamen videamus, num methodo consueta haec integralia inuestigare liceat.

Inuestigatio formulae integralis:

$$P = \int \frac{v^{m-1} dv [\cos. m\phi + v^n \cos. (m-n)\phi] - v^m \partial \phi [\sin. m\phi + v^n \sin. (m-n)\phi]}{1 + 2v^n \cos. n\phi + v^{2n}}.$$

§. 21. Totum ergo negotium huc redit, ut ante omnia denominator in suos factores resoluator, eosque trinomiales, quandoquidem ad nostrum institutum omnes factores debent esse reales. Ponamus ergo factorem huius denominatoris esse $1 - 2v \cos. \omega + v^2$, atque necesse est, ut posito hoc factore $= 0$ (vnde fit $v = \cos. \omega \pm \sqrt{-1} \sin. \omega$) etiam ipse denominator euanescat. Quoniam igitur hinc fiet

$$v^n = \cos. n\omega \pm \sqrt{-1} \sin. n\omega \text{ et}$$

$$v^{2n} = \cos. 2n\omega \pm \sqrt{-1} \sin. 2n\omega,$$

his substitutis denominator induet hanc formam:

$$1 + 2 \cos. n\phi \cos. n\omega + \cos. 2n\omega \pm \sqrt{-1} (2 \cos. n\phi \sin. n\omega + \sin. 2n\omega)$$

cuius ergo tam pars realis quam imaginaria seorsim nihilo aequari

quari debet. Ex imaginaria igitur haec oritur aequatio :

$$2 \cos. n \Phi \sin. n \omega + \sin. 2 n \omega = 0,$$

unde per $\sin. n \omega$ diuidendo prodit

$$2 \cos. n \Phi + \cos. n \omega = 0.$$

At vero ex parte reali deducitur

$$1 + 2 \cos. n \Phi \cos. n \omega + \cos. 2 n \omega = 0$$

unde quia

$$1 + \cos. 2 n \omega = 2 \cos. n \omega^2, \text{ erit}$$

$$\cos. n \Phi + \cos. n \omega = 0$$

prorsus vt antè. Vnde patet, angulum ω ita accipi debere, vt fiat $\cos. n \omega = -\cos. n \Phi$, cui conditioni infinitis modis satisfieri potest, sumendo vel $n \omega = \pi \pm n \Phi$ vel $n \omega = 3 \pi \pm n \Phi$, vel $n \omega = 5 \pi \pm n \Phi$, atque adeo in genere $n \omega = (2i+1)\pi \pm n \Phi$. Atque hinc adeo n valores diuersi pro ω obtinebuntur; totidem vero nobis est opus ad denominatorem implendum. Forma igitur generalis anguli ω erit $\omega = \frac{(2i+1)\pi}{n} \pm \Phi$; et quicunque huiusmodi valor ipsi ω tribuatur, denominatoris factor erit $1 - 2v \cos. \omega + v^2$, quo euanescente simul ipse denominator euanesceat, fietque scilicet $v^{2n} = -2v^n \cos. n \Phi - 1$.

§. 22. Inuentis iam omnibus factoribus denominatoris, ipsa formula proposita in totidem partes resolui poterit, quarum denominatores sint isti ipsi factores trinomiales $1 - 2v \cos. \omega + v^2$; quam ob rem pro quolibet tali factore fractionem ei respondentem, hoc est eius numeratorem, inuestigari oportebit, qui cum ex numeratore ipsius formae propositae deduci debeat, ponamus breuitatis gratia numeratorem formulae integralis propositae $R \partial v + S \partial \Phi$, ita vt sit.

$$R = v^{m-1} [\cos. m \Phi + v^n \cos. (m-n) \Phi] \text{ et}$$

$$S = v^m [\sin. m \Phi + v^n \sin. (m-n) \Phi].$$

Iam

Iam primo euoluamus fractionem $\frac{R}{1 + 2 v^n \cos. n \Phi + v^{2n}}$, quam inuoluere fingamus hanc fractionem simplicem: $\frac{r}{1 - 2 v \cos. \omega + v v}$, pro cuius numeratore r constat, eius valorem deriuari debere ex fractione $\frac{R(1 - 2 v \cos. \omega + v v)}{1 + 2 v^n \cos. n \Phi + v^{2n}}$, posito $1 - 2 v \cos. \omega + v v = 0$, ubi operationem ita institui oportet, vt pro r quantitas integra obtineatur.

§. 23. Quoniam autem casu $1 - 2 v \cos. \omega + v v = 0$ tam numerator quam denominator euanescit, notum est hoc casu istam fractionem $\frac{1 - 2 v \cos. \omega + v v}{1 + 2 v^n \cos. n \Phi + v^{2n}}$ aequari huic:

$$\frac{v - \cos. \omega}{n v^{2n-1} + n v^{n-1} \cos. n \Phi} = \frac{v v - v \cos. \omega}{n v^n (v^n + \cos. n \Phi)},$$

cuius denominator, ob $v^{2n} = -2 v^n \cos. n \Phi - 1$, dabit $-n v^n \cos. n \Phi - n$; numerator vero, ob $v v = 2 v \cos. \omega - 1$, erit $v \cos. \omega - 1$, ideoque fractio $= \frac{-v \cos. \omega + 1}{n (v^n \cos. n \Phi - 1)}$. Ex denominatore autem nihilo aequato fit $v^n = \cos. n \Phi + \sqrt{-1 \sin. n \Phi}$, qui valor in hoc denominatore substitutus dat

$$\frac{1 - v \cos. \omega}{n \cos. n \Phi + n \sqrt{-1 \sin. n \Phi} \cos. n \Phi - n} = \frac{v \cos. \omega - 1}{n \sin. n \Phi (\sin. n \Phi - \sqrt{-1 \cos. n \Phi})}.$$

Numerator vero, posito $v = \cos. \omega + \sqrt{-1 \sin. \omega}$, abibit in $-\sin. \omega (\sin. \omega - \sqrt{-1 \cos. \omega})$, sicque tota haec fractio erit $-\frac{\sin. \omega (\sin. \omega - \sqrt{-1 \cos. \omega})}{n \sin. n \Phi (\sin. n \Phi - \sqrt{-1 \cos. n \Phi})}$. Nunc haec fractio supra et infra ducatur in $\sin. n \Phi + \sqrt{-1 \cos. n \Phi}$, prodibitque

$$-\frac{\sin. \omega [\cos. (\omega - n \Phi) + \sqrt{-1 \sin. (\omega - n \Phi)}]}{n \sin. n \Phi}.$$

Verum imaginaria, quae hic adhuc supersunt, nostrum negotium

$$= (114) =$$

prolas turbant. Interim tamen hoc incommodum tolli poterit, si quantitas v in numeratorem introducat. Ponamus igitur numeratorem esse $Av+B$, ita ut A et B sint quantitates reales; unde cum sit

$$Av+B = A \cos. \omega + B + \sqrt{-1} A \sin. \omega,$$

partes reales et imaginariae seorsim aequentur, sicque esse debet

$$A \sin. \omega = -\sin. (\omega - n\phi) \sin. \omega,$$

unde sit $A = -\sin. (\omega - n\phi)$, quo valore substituto partes reales dabunt

$$-\cos. \omega \sin. (\omega - n\phi) + B = -\sin. \omega \cos. (\omega - n\phi),$$

unde sit $B = -\sin. n\phi$, sicque fractio nostra erit

$$\frac{-v \sin. (\omega - n\phi) - \sin. n\phi}{n \sin. n\phi}.$$

§. 24. Nunc igitur tantum superest ut ista formula multiplicetur per R , eius scilicet valorem, quem accipiet posito

$$vv - 2v \cos. \omega + 1 = 0.$$

Erat autem

$$R = v^{m-1} [\cos. m\phi + v^n \cos. (m-n)\phi],$$

quod posito $v = \cos. \omega + \sqrt{-1} \sin. \omega$ abit in

$$\cos. m\phi \cos. (m-n)\phi + \cos. (m-n)\phi \cos. (m+n-1)\omega$$

$$+ \sqrt{-1} [\cos. m\phi \sin. (m-1)\omega + \cos. (m-n)\phi \sin. (m+n-1)\omega],$$

cuius loco, ut imaginaria extirpemus, scribamus

$$Cv + D, \text{ siue } C \cos. \omega + D + \sqrt{-1} C \sin. \omega,$$

unde erit

$$C = \frac{\cos. m\phi \sin. (m-1)\omega + \cos. (m-n)\phi \sin. (m+n-1)\omega}{\sin. \omega}$$

et hinc

$$D = \frac{\cos. m\phi \sin. (2-m)\omega + \cos. (m-n)\phi \sin. (2-m-n)\omega}{\sin. \omega}.$$

§. 25. Inuentis nunc valoribus litterarum A, B, C, D, erit numerator noster quaesitus $r = (A v + B)(C v + D)$. Quia autem hic adhuc inest quadratum $v v$, eius loco scribendum restat $2 v \cos. \omega - 1$, sicque erit valor iustus

$$r = 2 A C v \cos. \omega - A C + (A D + B C) v + B D.$$

Consequenter pars integralis huic factori respondens pro variabili v erit $\int \frac{r \partial v}{1 - 2 v \cos. \omega + v v}$. Simili modo pro altera varia-

bili Φ fractio partialis ex fractione $\frac{S}{1 - 2 v^n \cos. n \Phi + v^{2n}}$ deriuari debet, quae si statuatur $\frac{s}{1 - 2 v \cos. \omega + v v}$, atque quanti-

tas S redigatur ad formam $E v + F$, simili modo reperietur $s = (A v + B)(E v + F)$, vbi autem insuper loco $v v$ scribi debet $2 v \cos. \omega - 1$, quo facto pro variabili Φ habebitur formula $\int \frac{s \partial \Phi}{1 - 2 v \cos. \omega + v v}$.

§. 26. Quod si iam haec colligamus, pars integralis ex quolibet denominatoris factore $1 - 2 v \cos. \omega + v v$ oriunda erit $\int \frac{r \partial v + s \partial \Phi}{1 - 2 v \cos. \omega + v v}$; vbi imprimis notandum est, hic criterium notissimum circa integrabilitatem formularum duas variables inuoluentium certe locum esse habiturum. Sufficiet autem plerumque alterutram tantum variabilem considerasse.

§. 27. Hic quidem ad valorem litterae P inueniendum sufficere posset formula $\int \frac{r \partial v}{1 - 2 v \cos. \omega + v v}$, in qua sola v vt variabilis tractetur, cuius integrale, vt constat, per logarithmos et arcus circulares exhiberi potest. Interim tamen hoc idem integrale etiam erui debet ex altera formula $\int \frac{s \partial \Phi}{1 - 2 v \cos. \omega + v v}$, in qua solus angulus Φ cum angulo ω ab eo pendente variabilis assumitur, quae integratio eo magis est notatu digna, quod plura multipla anguli Φ in ea occurrunt, neque adhuc methodus tales formulas tractandi satis est exulta. At vero haec nimis

sunt generalia, quam ut ea, quae in iis sunt contenta, clare perspicere queamus; unde haud parum lucis nobis accendetur, si quosdam casus simplicissimos contemplantur.

Applicatio

ad formulam differentialem $\frac{\partial z}{1+z}$, vbi est

$$m = 1 \text{ et } n = 1.$$

§. 28. Cum huius formulae integrale sit $l(1+z)$, posito $z = x + y\sqrt{-1}$, seu potius, uti in genere fecimus, $z = v(\cos. \Phi + \sqrt{-1} \sin. \Phi)$, integrale

$$l(1 + v \cos. \Phi + v\sqrt{-1} \sin. \Phi)$$

evolvitur in formam $P + Q\sqrt{-1}$, existente

$$P = l\sqrt{1 + 2v \cos. \Phi + vv} \text{ et}$$

$$Q = A \text{ tang. } \frac{v \sin. \Phi}{1 + v \cos. \Phi}.$$

§. 29. Nunc igitur eosdem valores per integrationem eruere conemur. Positis autem $m = n = 1$, formulae generales pro P et Q exhibitae sequentes induent formas :

$$P = \int \frac{\partial v (\cos. \Phi + v) - v \partial \Phi \sin. \Phi}{1 + 2v \cos. \Phi + vv} \text{ et}$$

$$Q = \int \frac{\partial v \sin. \Phi + v \partial \Phi \cos. \Phi + v \partial \Phi}{1 + 2v \cos. \Phi + vv},$$

vbi formula prior manifesto habet integrale

$$\frac{1}{2} l(1 + 2v \cos. \Phi + vv),$$

posterior vero integrale habet $A \text{ tang. } \frac{v \sin. \Phi}{1 + v \cos. \Phi}$, quemadmodum differentiatio manifesto declarat, ita ut hic non opus fuerit alterum angulum ω in calculum introducere.

Appli-

Applicatio

ad formulam differentialem $\frac{\partial z}{1+z^2}$, vbi

$$m = 1 \text{ et } n = 2.$$

§. 30. Hunc casum iam supra euoluimus, vbi vidimus, posito $z = x + y\sqrt{-1}$, integrale esse

$$A \text{ tang. } x + y\sqrt{-1} = -\frac{1}{2} A \text{ tang. } \frac{2x}{xx+yy-1} + \frac{\sqrt{-1}}{4} \int \frac{xx+(y+1)^2}{xx+(y-1)^2}.$$

Hinc ergo si ponamus $x = v \cos. \Phi$ et $y = v \sin. \Phi$, erit pro integrali $P + Q\sqrt{-1}$

$$P = -\frac{1}{2} A \text{ tang. } \frac{2v \cos. \Phi}{vv-1} = \frac{1}{2} A \text{ tang. } \frac{2v \cos. \Phi}{1-vv} \text{ et}$$

$$Q = \frac{1}{4} \int \frac{1+2v \sin. \Phi + vv}{1-2v \sin. \Phi + vv}.$$

Hos igitur valores videamus quemadmodum per integrationem eliciamus.

§. 31. Cum igitur hic fit $m = 1$ et $n = 2$, formulae generales praebebunt

$$P = \int \frac{\partial v (1+vv) \cos. \Phi - v \partial \Phi (1-vv) \sin. \Phi}{1+2vv \cos. 2\Phi + v^4},$$

$$Q = \int \frac{\partial v (1-vv) \sin. \Phi + v \partial \Phi (1+vv) \cos. \Phi}{1+2vv \cos. 2\Phi + v^4},$$

vbi notetur denominatoris binos factores, ob

$$\cos. 2\omega = -\cos. 2\Phi = \cos. (\pi \pm 2\Phi),$$

hincque vel $\omega = 90^\circ + \Phi$, vel $\omega = 90^\circ - \Phi$, esse

$$1+2v \sin. \Phi + vv \text{ et } 1-2v \sin. \Phi + vv.$$

Hinc ad resolutionem expediendam consideremus in genere fractionem $\frac{S}{1+2vv \cos. 2\Phi + v^4}$, quam resolui ponamus in has partes:

$$\frac{F}{1+2v \sin. \Phi + vv} + \frac{G}{1-2v \sin. \Phi + vv},$$

vbi nouimus hos numeratores ita definiri debere, vt fit

$$P = 3$$

$$F =$$

$$F = \frac{S}{1 - 2v \sin. \Phi + vv}, \text{ posito } 1 + 2v \sin. \Phi + vv = 0, \text{ et}$$

$$G = \frac{S}{1 + 2v \sin. \Phi + vv}, \text{ posito } 1 - 2v \sin. \Phi + vv = 0.$$

§. 32. Quoniam nunc tam pro P quam Q binas habemus partes, alteram per ∂v , alteram vero per $\partial \Phi$ datam, fit primo $S = (1 + vv) \cos. \Phi$, vnde fit

$$F = \frac{(1 + vv) \cos. \Phi}{1 - 2v \sin. \Phi + vv}, \text{ posito } 1 + vv = -2v \sin. \Phi,$$

vnde statim fit

$$F = \frac{-2v \sin. \Phi \cos. \Phi}{-2v \sin. \Phi} = \frac{1}{2} \cos. \Phi;$$

similique modo erit

$$G = \frac{(1 + vv) \cos. \Phi}{1 + 2v \sin. \Phi + vv}, \text{ posito } 1 + vv = +2v \sin. \Phi,$$

ficque erit $G = +\frac{1}{2} \cos. \Phi$: quamobrem pro P pars integralis elementum ∂v continens erit

$$P = \frac{1}{2} \int \frac{\partial v \cos. \Phi}{1 + 2v \sin. \Phi + vv} + \frac{1}{2} \int \frac{\partial v \cos. \Phi}{1 - 2v \sin. \Phi + vv}.$$

§. 33. Pro parte autem vbi Φ est variabile, habebimus $S = -v(1 - vv) \sin. \Phi$, vnde fiet

$$F = \frac{-v(1 - vv) \sin. \Phi}{1 - 2v \sin. \Phi + vv}, \text{ posito } 1 + vv = -2v \sin. \Phi,$$

ideoque $vv = -2v \sin. \Phi - 1$, vnde fit $F = \frac{1}{2} (1 + v \sin. \Phi)$.

Simili modo erit $G = \frac{-v(1 - vv) \sin. \Phi}{1 + 2v \sin. \Phi + vv}$, posito scilicet $1 + vv = 2v \sin. \Phi$, quo facto fit $G = -\frac{1}{2} (1 - v \sin. \Phi)$. Hinc igitur valor completus quantitatis P ex vtraque variabilitate erit

$$P = \frac{1}{2} \int \frac{\partial v \cos. \Phi + (1 + v \sin. \Phi) \partial \Phi}{1 + 2v \sin. \Phi + vv} + \frac{1}{2} \int \frac{\partial v \cos. \Phi - (1 - v \sin. \Phi) \partial \Phi}{1 - 2v \sin. \Phi + vv}.$$

§. 34. Pari modo pro quantitate Q primo habemus $S = (1 - vv) \sin. \Phi$, ideoque fiet

$$F = \frac{(1 - vv) \sin. \Phi}{1 - 2v \sin. \Phi + vv}, \text{ posito } 1 + vv = -2v \sin. \Phi,$$

vnde

vnde fit $F = \frac{1+v \sin. \Phi}{2v}$. Hic autem v ex denominatore extru-
dere oportet, quem in finem multiplicetur supra et infra per
 $v + 2 \sin. \Phi$, vt denominator fiat $2(vv + 2v \sin. \Phi) = -2$;
numerator autem tunc erit

$$vv \sin. \Phi + v + 2v \sin. \Phi^2 + 2 \sin. \Phi,$$

ideoque $F = -\frac{1}{2}(v + \sin. \Phi)$. Simili modo erit

$$G = \frac{(1-vv) \sin. \Phi}{1+2v \sin. \Phi + vv}, \text{ posito scilicet } 1+vv = 2v \sin. \Phi,$$

quó facto fit $G = \frac{1-vv}{4v}$; et ob $1 = 2v \sin. \Phi - vv$, erit
 $G = \frac{1}{2}(\sin. \Phi - v)$. Sicque pars prior pro Q variabilem v
continens erit

$$Q = \frac{1}{2} \int \frac{\partial v(v + \sin. \Phi)}{1+2v \sin. \Phi + vv} + \frac{1}{2} \int \frac{\partial v(\sin. \Phi - v)}{1-2v \sin. \Phi + vv}.$$

Pro altera vero parte variabilem Φ habente erit $S = v(1+vv) \cos. \Phi$,
hincque colligitur

$$F = \frac{v(1+vv) \cos. \Phi}{1-2v \sin. \Phi + vv}, \text{ posito } 1+2v \sin. \Phi + vv = 0,$$

siue $1+vv = -2v \sin. \Phi$, vnde fit $F = \frac{1}{2}v \cos. \Phi$; tum vero erit

$$G = \frac{v(1+vv) \cos. \Phi}{1+2v \sin. \Phi + vv}, \text{ posito } 1+vv = +2v \sin. \Phi,$$

ideoque $G = \frac{1}{2}v \cos. \Phi$, sicque valor completus ipsius Q erit

$$Q = \frac{1}{2} \int \frac{\partial v(v + \sin. \Phi) + v \partial \Phi \cos. \Phi}{1+2v \sin. \Phi + vv} + \frac{1}{2} \int \frac{\partial v(\sin. \Phi - v) + v \partial \Phi \cos. \Phi}{1-2v \sin. \Phi + vv}.$$

§. 35. Incipiamus ab evolutione posterioris valoris Q ,
vtpote facillima, quoniam in vtraque formula numerator ma-
nifesto est dimidium differentiale denominatoris, vnde statim
obtinetur $Q = \frac{1}{4} \int \frac{1+v \sin. \Phi + vv}{1-2v \sin. \Phi + vv}$, qui valor prorsus congruit cum
supra dato. Pro littera P autem noterur esse

$$\int \frac{f \partial v}{1-2v \cos. \omega + vv} = \frac{f}{\sin. \omega} A \text{ tang. } \frac{v \sin. \omega}{1+v \cos. \omega},$$

vnde cum nostro casu pro parte priore sit $f = \cos. \Phi$, $\cos. \omega$
 $= -\sin. \Phi$ et $\sin. \omega = \cos. \Phi$, erit

f

$$\int \frac{\partial v \cos. \Phi}{1 + 2 v \sin. \Phi + v v} = A \text{ tang. } \frac{v \cos. \Phi}{1 + v \sin. \Phi},$$

si quidem angulus Φ vt constans tractetur. At vero ex eius variabilitate non prodit altera pars, quae est $\int \frac{\partial \Phi (1 + v \sin. \Phi)}{1 + 2 v \sin. \Phi + v v}$, sed eius loco differentiatio praebet $\frac{-v \partial \Phi \sin. \Phi - v v \partial \Phi}{1 + 2 v \sin. \Phi + v v}$. In hunc ergo disensum accuratius inquiri conueniet.

§. 36. Primo quidem nullum est dubium quin differentiatio formulae $A \text{ tang. } \frac{v \cos. \Phi}{1 + v \sin. \Phi}$ praebet partem priorem; sed idem contingeret, si constans quaecunque adiiceretur, quare cum in hac integratione angulus Φ pro constante sit habitus, ista constans vtique adhuc ipsum angulum Φ continere potest. Hancobrem in genere statuamus integrale quaesitum esse

$$A \text{ tang. } \frac{v \cos. \Phi}{1 + v \sin. \Phi} + \int \Phi \partial \Phi,$$

existente Φ functione ipsius Φ , et iam huius formulae differentiale, posito v constante, erit

$$\frac{-v \partial \Phi \sin. \Phi - v v \partial \Phi}{1 + 2 v \sin. \Phi + v v} + \Phi \partial \Phi = \partial \Phi \left\{ \frac{\Phi + 2 v \Phi \sin. \Phi + \Phi v v}{-v \sin. \Phi - v v} \right\};$$

vbi si sumatur $\Phi = 1$, ipsum nostrum differentiale prodit

$$\frac{\partial \Phi (1 + v \sin. \Phi)}{1 + 2 v \sin. \Phi + v v},$$

ita vt ista pars fit

$$A \text{ tang. } \frac{v \cos. \Phi}{1 + v \sin. \Phi} + \Phi = A \text{ tang. } \frac{v \cos. \Phi}{1 + v \sin. \Phi} + A \text{ tang. } \frac{\sin. \Phi}{\cos. \Phi},$$

qui duo arcus contracti praebent $A \text{ tang. } \frac{\sin. \Phi + v}{\cos. \Phi}$, haecque formula differentiatia ipsum producit integrale datum.

§. 37. Pro altera autem parte ipsius P , quae est

$$\int \frac{\partial v \cos. \Phi - (1 - v \sin. \Phi) \partial \Phi}{1 - 2 v \sin. \Phi + v v},$$

cum haec forma a priori tantum in hoc discrepet, quod angulus Φ sit negative sumtus, idem discrimen in integrali introductum dabit $A \text{ tang. } \frac{v - \sin. \Phi}{\cos. \Phi}$. Sicque completus valor quantitatis P erit

$$P =$$

$$P = \frac{1}{2} A \operatorname{tang.} \frac{v + \sin. \Phi}{\cos. \Phi} + \frac{1}{2} A \operatorname{tang.} \frac{v - \sin. \Phi}{\cos. \Phi}$$

qui duo arcus in vnum contracti dabunt

$$P = \frac{1}{2} A \operatorname{tang.} \frac{2 v \cos. \Phi}{1 - v v},$$

qui valor pariter perfecte congruit cum supra dato.

Applicatio

ad casum quo $m = 1$ et $n = 3$, seu formulam differentialem $\frac{\partial z}{1 + z^3}$.

§. 38. Quod si hic ponatur $z = \cos. \Phi + \sqrt{-1} \sin. \Phi$ et integrale inde resultans statuatur $\int \frac{\partial z}{1 + z^3} = P + Q \sqrt{-1}$, ex formulis generalibus supra datis erit

$$P = \int \frac{\partial v (\cos. \Phi + v^3 \cos. \Phi) - v \partial \Phi (\sin. \Phi - v^3 \sin. \Phi)}{1 + 2 v^3 \cos. 3 \Phi + v^6} \text{ et}$$

$$Q = \int \frac{\partial v (\sin. \Phi - v^3 \sin. \Phi) + v \partial \Phi (\cos. \Phi + v^3 \cos. \Phi)}{1 + 2 v^3 \cos. 3 \Phi + v^6}.$$

§. 39. Hic igitur denominator tres habebit factores trinomiales, quorum forma si ponatur $1 - 2 v \cos. \omega + v v$, debet esse $\cos. 3 \omega = -\cos. 3 \Phi$. Aequabitur ergo 3ω vel $\pi + 3 \Phi$, vel $\pi - 3 \Phi$, vel $3 \pi - 3 \Phi$, vnde ergo oriuntur hi tres valores ipsius ω :

$$\omega = 60^\circ + \Phi, \quad \omega = 60^\circ - \Phi, \quad \omega = 180^\circ - \Phi.$$

Nunc igitur in genere consideremus hanc fractionem: $\frac{S}{1 + 2 v^3 \cos. 3 \Phi + v^6}$, cuius vna fractio partialis sit $\frac{F}{1 - 2 v \cos. \omega + v v}$; atque, vt supra animaduertimus, valorem ipsius F deriuari oportet ex forma $\frac{S(1 - 2 v \cos. \omega + v v)}{1 + 2 v^3 \cos. 3 \Phi + v^6}$, si statuatur $1 - 2 v \cos. \omega + v v = 0$; tum autem ista fractio reducetur ad hanc formam: $\frac{S(v v - v \cos. \omega)}{3 v^6 + 3 v^3 \cos. 3 \Phi}$. Cum autem sit

$$v^6 = -2 v^3 \cos. 3 \Phi - 1,$$

denominator erit

$$-3 (v^3 \cos. 3 \Phi + 1),$$

Nova Acta Acad. Imp. Sc. T. VII.

Q

nt-

numerator vero $S(v \cos. \Phi - 1)$, sicque fractio resoluenda erit

$$\frac{S(1 - v \cos. \omega)}{3(1 - v \cos. 3\Phi - 1)} = F$$
, postquam scilicet ex denominatore quantitas
 v fuerit elisa.

§. 40. Quoniam igitur per hypothesin habemus
 $v = \cos. \omega + \sqrt{-1} \sin. \omega$, erit

$$v^3 = \cos. 3\omega + \sqrt{-1} \sin. 3\omega;$$

vbi notetur esse $\cos. 3\omega = -\cos. 3\Phi$; tum vero erit $\sin. 3\omega = \pm \sin. 3\Phi$. Scilicet pro primo valore, quo $\omega = 60^\circ + \Phi$,
 siue $3\omega = 180^\circ + 3\Phi$, erit $\sin. 3\omega = -\sin. 3\Phi$; pro secundo va-
 lore, quo $3\omega = 180^\circ - 3\Phi$, erit $\sin. 3\omega = +\sin. 3\Phi$; pro tertio
 casu, quo $3\omega = 3\pi - 3\Phi$, erit etiam $\sin. 3\omega = +\sin. 3\Phi$. Hoc
 autem valore posito denominator noster erit

$$3(-\cos. 3\Phi^2 \pm \sqrt{-1} \sin. 3\Phi \cos. 3\Phi + 1),$$

vbi signum superius valet pro valore tertio et secundo angu-
 li ω , inferius autem pro primo. Hic denominator etiam hoc
 modo concinnius exprimi potest:

$$3 \sin. 3\Phi (\sin. 3\Phi \pm \sqrt{-1} \cos. 3\Phi).$$

§. 41. Nunc igitur tam numeratorem quam denomi-
 natorem ducamus in $\sin. 3\Phi \mp \sqrt{-1} \cos. 3\Phi$, eritque

$$F = \frac{(1 - v \cos. \omega)(\sin. 3\Phi \mp \sqrt{-1} \cos. 3\Phi)}{3 \sin. 3\Phi}.$$

At si etiam loco v scribamus $\cos. \omega + \sqrt{-1} \sin. \omega$, fiet

$$F = \frac{S \sin. \omega (\sin. \omega - \sqrt{-1} \cos. \omega) (\sin. 3\Phi \mp \sqrt{-1} \cos. 3\Phi)}{3 \sin. 3\Phi}.$$

Hinc si bini factores imaginarii numeratoris in se invicem du-
 cantur, reperietur

$$F = \frac{S \sin. \omega [\mp \cos. (\omega \pm 3\Phi) \mp \sqrt{-1} \sin. (\omega \pm 3\Phi)]}{3 \sin. 3\Phi}$$

vbi imaginaria non amplius curamus, quoniam, vti supra vidi-
 mus, introducendo litteram v , ea rursus tollere licet.

§. 41. Nunc autem pro S quatuor habemus valores ad binas litteras P et Q definiendas. Primo enim pro P et elemento ∂v erit $S = \cos. \Phi + v^3 \cos. 2 \Phi$, vbi loco v^3 scribamus valorem jam ante usurpatum $-\cos. 3 \Phi \pm \sqrt{-1} \sin. 3 \Phi$; vnde fiet

$$S = \cos. \Phi - \cos. 3 \Phi \cos. 2 \Phi \pm \sqrt{-1} \sin. 3 \Phi \cos. 2 \Phi \\ = \sin. 3 \Phi (\sin. 2 \Phi \pm \sqrt{-1} \cos. 2 \Phi),$$

sicque erit valor noster

$$F = \frac{1}{3} \sin. \omega (\sin. 2 \Phi \pm \sqrt{-1} \cos. 2 \Phi) [\mp \cos. (\omega \pm 3 \Phi) \\ \mp \sqrt{-1} \sin. (\omega \pm 3 \Phi)],$$

qui valor pro signis superioribus erit

$$F = -\frac{1}{3} \sin. \omega [\sin. (\omega + \Phi) + \sqrt{-1} \cos. (\omega + \Phi)],$$

at pro signis inferioribus predit

$$F = +\frac{1}{3} \sin. \omega [\sin. (\omega - \Phi) - \sqrt{-1} \cos. (\omega - \Phi)].$$

§. 42. Nunc autem necesse est imaginaria hinc secludi, ad quod efficiendum statuamus

$$\sin. (\omega + \Phi) + \sqrt{-1} \cos. (\omega + \Phi) = A v + B \\ = A \cos. \omega + B + \sqrt{-1} A \sin. \omega,$$

vnde manifesto deducitur

$$A = \frac{\cos. (\omega + \Phi)}{\sin. \omega} \text{ et } B = -\frac{\cos. (2 \omega + \Phi)}{\sin. \omega},$$

sicque habebimus pro priore casu

$$F = -\frac{1}{3} v \cos. (\omega + \Phi) + \frac{1}{3} \cos. (2 \omega + \Phi),$$

pro posteriore vero

$$A = -\frac{\cos. (\omega - \Phi)}{\sin. \omega} \text{ et } B = \frac{\cos. \Phi}{\sin. \omega}, \text{ ideoque}$$

$$F = -\frac{1}{3} v \cos. (\omega - \Phi) + \frac{1}{3} \cos. \Phi.$$

Verum non opus est ulterius progredi, quoniam evolutio horum casuum specialium nobis jam viam sternit ad formam ge-

neralem euoluendam, quam ergo in fequente problemate profequemur.]

Problema generale.

Si ponatur $z = v(\cos. \Phi + \sqrt{-1} \sin. \Phi)$, inueſtigare integrale hujus formulae: $\int \frac{z^{m-1} \partial z}{1 + z^n}$.

Solutio.

§. 43. Cum ob valorem ipſius z imaginarium integrale quaefitum pariter eſſe debeat imaginarium, id ſub forma $P + Q\sqrt{-1}$ complectamur, ita vt P et Q ſint quantitates reales, hanc ob rem erit facta ſubſtitutione indicata

$$\int \frac{z^{m-1} \partial z}{1 + z^n} = P + Q\sqrt{-1}.$$

§. 44. Cum porro ſit $z = v(\cos. \Phi + \sqrt{-1} \sin. \Phi)$, erit $z^n = v^n(\cos. n\Phi + \sqrt{-1} \sin. n\Phi)$ et

$$\frac{\partial z}{z} = \frac{\partial v}{v} + \partial \Phi \sqrt{-1}.$$

Hinc igitur formula propoſita abibit in hanc?

$$\frac{v^m (\cos. m\Phi + \sqrt{-1} \sin. m\Phi) \left(\frac{\partial v}{v} + \partial \Phi \sqrt{-1} \right)}{1 + v^n (\cos. n\Phi + \sqrt{-1} \sin. n\Phi)},$$

vbi pro ſequente ratiocinio notetur, denominatorem evaneſcere, ſi ponatur

$$v^n = - \frac{1}{\cos. n\Phi + \sqrt{-1} \sin. n\Phi} = - \cos. n\Phi + \sqrt{-1} \sin. n\Phi.$$

Nunc vero ut denominator ab imaginariis liberetur, ſupra et infra multiplicetur per $1 + v^n (\cos. n\Phi - \sqrt{-1} \sin. n\Phi)$ et formula differentialis, quam per ∂V designemus, erit

$$\partial V = \frac{v^m (\cos. m\Phi + \sqrt{-1} \sin. m\Phi) \left(\frac{\partial v}{v} + \partial \Phi \sqrt{-1} \right) [(1 + v^n (\cos. n\Phi - \sqrt{-1} \sin. n\Phi))]}{1 + 2 v^n \cos. n\Phi + v^{2n}}.$$

Nu-

Numerator autem reduci potest ad hanc formam:

$v^m (\frac{\partial v}{\partial \phi} + \partial \phi \sqrt{-1}) [\cos. m \phi + \sqrt{-1} \sin. m \phi + v^n (\cos. (m-n) \phi + \sqrt{-1} \sin. (m-n) \phi)]$
cujus partes reales et imaginariae ita a se invicem segregabuntur, ut fit pars realis

$v^{m-1} \partial v [\cos. m \phi + v^n \cos. (m-n) \phi + v^m \partial \phi (\sin. m \phi + v^n \sin. (m-n) \phi)]$
pars vero imaginaria per $\sqrt{-1}$ divisa

$v^{m-1} \partial v [\sin. m \phi + v^n \sin. (m-n) \phi + v^m \partial \phi (\cos. m \phi + v^n \cos. (m-n) \phi)]$

§. 45. Ponamus nunc brevitatis gratia

$R = \cos. m \phi + v^n \cos. (m-n) \phi$ et

$S = \sin. m \phi + v^n \sin. (m-n) \phi$

et ambae quantitates quaesitae P et Q per sequentes formulas integrales exprimentur:

$$P = \int \frac{R v^{m-1} \partial v - S v^m \partial \phi}{1 + 2 v^n \cos. n \phi + v^{2n}} \text{ et}$$

$$Q = \int \frac{S v^{m-1} \partial v + R v^m \partial \phi}{1 + 2 v^n \cos. n \phi + v^{2n}}.$$

Totum negotium ergo huc redit, ut primo denominatoris factores trinomiales investigentur, tum vero ex singulis fractiones partiales eruantur.

§. 46. Ponamus igitur denominatoris factorem quemcunque esse $1 - 2 v \cos. \omega + v v$, atque necesse erit ut posito $1 - 2 v \cos. \omega + v v = 0$ etiam denominator evanescat, id quod ante jam animadvertimus fieri casu

$$v^n = -\cos. n \phi + \sqrt{-1} \sin. n \phi.$$

At vero cum sit $v = \cos. \omega + \sqrt{-1} \sin. \omega$, erit hinc

$$v^n = \cos. n \omega + \sqrt{-1} \sin. n \omega,$$

vnde manifestum est esse debere $\cos. n \omega = -\cos. n \phi$ et

Q 3

sin.

$\sin. n \omega = + \sin. n \Phi$. Hinc patet angulorum $n \omega$ et $n \Phi$ summam aequari debere angulo $i \pi$, denotante i numerum impari quemcunque, ita ut $n \omega = i \pi - n \Phi$, ideoque $\omega = \frac{i \pi}{n} - \Phi$. Evidens autem est hoc modo pro ω tot diversos valores reperiri, quot exponents n habet unitates. Singuli enim isti valores prodibunt, si loco i sumantur numeri impares 1, 3, 5, 7 etc. usque ad $2n - 1$; quamobrem singuli isti factores totidem producant fractiones partiales, idque pro singulis partibus, quibus litterae P et Q exprimuntur.

§. 47. Ad hanc resolutionem instituendam consideremus in genere fractionem $\frac{N}{1 + 2 v^n \cos. n \Phi + v^{2n}}$, unde pro factore $\frac{1 - 2 v \cos. \omega + v^2}{1 - 2 v \cos. \omega + v^2}$ oriatur fractio partialis $\frac{F}{1 - 2 v \cos. \omega + v^2}$, reliquae vero partes omnes designentur per Ω , ita ut sit

$$\frac{N}{1 + 2 v^n \cos. n \Phi + v^{2n}} = \frac{F}{1 - 2 v \cos. \omega + v^2} + \Omega,$$

unde colligimus

$$F = \frac{N (1 - 2 v \cos. \omega + v^2)}{1 + 2 v^n \cos. n \Phi + v^{2n}} - \Omega (1 - 2 v \cos. \omega + v^2).$$

Ex quo intelligitur, valorem ipsius F ex sola parte priore elici posse, si statuatur $1 - 2 v \cos. \omega + v^2 = 0$. At vero tum prioris partis tam numerator quam denominator evanescet, unde secundum regulam notissimam differentialia substitui debent, quo facto fiet

$$F = \frac{N (2 v - 2 \cos. \omega)}{2 n v^{2n-1} + 2 n v^{n-1} \cos. n \Phi} = \frac{N (v - \cos. \omega)}{n v^{n-1} (v^n + \cos. n \Phi)};$$

§. 48. Cum autem casu, quo ista evanescencia numeratoris et denominatoris evenit, sit

$$v = \cos. \omega + \sqrt{-1} \sin. \omega \text{ et}$$

$$v^n = -\cos. n \Phi + \sqrt{-1} \sin. n \Phi,$$

his valoribus substitutis fiet

$$F = \frac{N \sin. \omega}{n v^{n-1} \sin. n \Phi} = \frac{N v \sin. \omega}{n v^n \sin. n \Phi}.$$

Nunc igitur tantum opus est, vt loco N diversae partes, quae supra in numeratoribus formularum P et Q occurrerunt, substituantur, hincque ope aequationis $v v - 2 v \cos. \omega + 1 = 0$ singulae expressiones infra secundam potestatem ipsius v deprimantur.

§. 49. Hunc in finem in usum vocetur sequens lemma: *Si fuerit $v v - 2 v \cos. \omega + 1 = 0$, semper erit*

$$v^\lambda \sin. \omega = v \sin. \lambda \omega - \sin. (\lambda - 1) \omega,$$

cujus veritas haud difficulter demonstratur. Tantum autem opus est vt pro littera N gemini valores evolvantur, qui sunt $N = R v^{m-1}$ et $N = S v^{m-1}$, quibus deinceps adjungi debet siue ∂v , siue $v \partial \Phi$. Sit igitur primo

$$N = R v^{m-1} = v^{m-1} \cos. m \Phi + v^{m+n-1} \cos. (m-n) \Phi$$

eritque

$$F = \frac{v^{m-n} \sin. \omega \cos. m \Phi + v^m \sin. \omega \cos. (m-n) \Phi}{n \sin. n \Phi}$$

vbi secundum lemma habebimus

$$v^{m-n} \sin. \omega = v \sin. (m-n) \omega - \sin. (m-n-1) \omega \text{ et}$$

$$v^m \sin. \omega = v \sin. m \omega - \sin. (m-1) \omega$$

unde ergo conficitur

$$F = \frac{1}{n \sin. n \Phi} \left[\begin{matrix} + v \sin. (m-n) \omega \cos. m \Phi - \sin. (m-n-1) \omega \cos. m \Phi \\ + v \sin. m \omega \cos. (m-n) \Phi - \sin. (m-1) \omega \cos. (m-n) \Phi \end{matrix} \right].$$

§. 50.

§. 50. In hac expressione littera v ducitur in formulam
 $\text{fin. } (m-n) \omega \text{ cos. } m \Phi + \text{cos. } (m-n) \Phi \text{ fin. } m \omega$,
 pro cujus resolutione notetur esse

$$\text{cos. } n \omega = - \text{cos. } n \Phi \text{ et fin. } n \omega = + \text{fin. } n \Phi,$$

hincque fiet

$$\text{fin. } (m-n) \omega = - \text{fin. } m \omega \text{ cos. } n \Phi - \text{cos. } m \omega \text{ fin. } n \Phi,$$

tum vero

$$\text{cos. } (m-n) \Phi = \text{cos. } m \Phi \text{ cos. } n \Phi + \text{fin. } m \Phi \text{ fin. } n \Phi,$$

quibus valoribus substitutis quantitas litteram v afficiens erit
 $- \text{fin. } n \Phi \text{ cos. } m (\omega + \Phi)$. Hinc autem pars reliqua oritur, si
 mutato signo loco $m \omega$ scribatur $(m-1) \omega$, sicque integer va-
 lor quaesitus erit

$$F = - \frac{1}{n} [v \text{ cos. } m (\omega + \Phi) - \text{cos. } (m-1) \omega + m \Phi].$$

§. 51. Supra autem vidimus esse $\omega + \Phi = \frac{i\pi}{n}$, ideoque
 $m (\omega + \Phi) = \frac{m i \pi}{n}$, cujus loco scribamus ζ , quo facto pro casu
 praesente, quo $N = R v^{m-1}$, fractionis quaesitae numerator erit

$$F = - \frac{1}{n} [v \text{ cos. } \zeta - \text{cos. } (\zeta - \omega)],$$

quem igitur duplici modo adhiberi convenit; namque pro
 littera P is multiplicari debet per ∂v , pro littera Q vero per
 $v \partial \Phi$.

§. 52. Simili modo pro casu

$$N = S v^{m-1} = v^{m-1} \text{ fin. } m \Phi + v^{m+n-1} \text{ fin. } (m-n) \Phi,$$

oritur

$$F = \frac{v^{m-n} \text{ fin. } \omega \text{ fin. } m \Phi + v^m \text{ fin. } \omega \text{ fin. } [m-n] \Phi}{n \text{ fin. } n \Phi}.$$

Jam loco potestatum ipsius v scribamus valores supra assignatos;
 ac prodibit

$$F =$$

$$F = \frac{1}{2 \sin. n \Phi} [v \sin. m \Phi \sin. (m-n) \omega - \sin. m \Phi \sin. (m-2-n) \omega] - \frac{1}{2 \sin. (m-n) \Phi \sin. m \omega - \sin. (m-n) \Phi \sin. (m-1) \omega}$$

Cum jam sit

$$\sin. (m-n) \omega = - \sin. m \omega \cos. n \omega - \cos. m \omega \sin. n \omega \text{ et}$$

$$\sin. (m-n) \Phi = \sin. m \Phi \cos. n \Phi - \cos. m \Phi \sin. n \Phi$$

littera v affecta est hac quantitate:

$$- \sin. n \Phi \sin. (\Phi + \omega) m = - \sin. n \Phi \sin. \zeta$$

unde integer valor erit

$$F = - \frac{1}{n} [v \sin. \zeta - \sin. (\zeta - \omega)]$$

qui valor pro P duci debet in $-v \partial \Phi$, pro Q autem in $+\partial v$.

§. 53. His igitur valoribus inventis singuli anguli ω , quorum numerus est $=n$, dabunt totidem partes pro quantitatibus quaesitis P et Q , scilicet valor $\omega = \frac{i\pi}{n} - \Phi$, existente $\frac{m i \pi}{n} = \zeta$, dabit

$$P = - \frac{1}{n} \int \frac{\partial v [v \cos. \zeta - \cos. (\zeta - \omega)] - v \partial \Phi [v \sin. \zeta - \sin. (\zeta - \omega)]}{1 - 2 v \cos. \omega + v v} \text{ et}$$

$$Q = - \frac{1}{n} \int \frac{\partial v [v \sin. \zeta - \sin. (\zeta - \omega)] + v \partial \Phi [v \cos. \zeta - \cos. (\zeta - \omega)]}{1 - 2 v \cos. \omega + v v}.$$

Vbi quidem $\partial \Phi$ adhuc multiplicatur per v , cujus loco scribi posset $2 v \cos. \omega - 1$; verum omissa hac substitutione nullus error committitur.

§. 54. Videamus nunc, quomodo ipsa harum formularum integratio institui queat. Ac primo quidem angulum Φ pro constante habeamus, ut sit

$$P = - \frac{1}{n} \int \frac{\partial v [v \cos. \zeta - \cos. (\zeta - \omega)]}{1 - 2 v \cos. \omega + v v} \text{ et}$$

$$Q = - \frac{1}{n} \int \frac{\partial v [v \sin. \zeta - \sin. (\zeta - \omega)]}{1 - 2 v \cos. \omega + v v}.$$

Ponatur igitur

$$M = \int \frac{\partial v [v \cos. \zeta - \cos. (\zeta - \omega)]}{1 - 2 v \cos. \omega + v v}, \text{ eritque}$$

$$M = \cos. \zeta l [\sqrt{(1 - 2 v \cos. \omega + v v)}]$$

Nova Acta Acad. Imp. Sc. T. VII.

R

$=f$

$$\begin{aligned} &= \int \frac{\partial v [v \cos. \zeta - \cos. (\zeta - \omega)]}{1 - 2v \cos. \omega + vv} = \int \frac{(v \cos. \zeta - \cos. \zeta \cos. \omega) \partial v}{1 - 2v \cos. \omega + vv} \\ &= \int \frac{\partial v [\cos. \zeta \cos. \omega - \cos. (\zeta - \omega)]}{1 - 2v \cos. \omega + vv} = - \int \frac{\partial v \sin. \zeta \sin. \omega}{1 - 2v \cos. \omega + vv} \end{aligned}$$

sicque integrale erit

$$- \sin. \zeta A \text{ tang. } \frac{v \sin. \omega}{1 - v \cos. \omega}, \text{ ideoque}$$

$$M = \cos. \zeta l \sqrt{(1 - 2v \cos. \omega + vv)} - \sin. \zeta A \text{ tang. } \frac{v \sin. \omega}{1 - v \cos. \omega},$$

consequenter habebimus

$$P = - \frac{\cos. \zeta}{n} l \sqrt{(1 - 2v \cos. \omega + vv)} + \frac{\sin. \zeta}{n} A \text{ tang. } \frac{v \sin. \omega}{1 - v \cos. \omega}.$$

§. 55. Hoc valore ex sola variabilitate ipsius v orto, videamus quomodo cum angulo variabili Φ consistat. Hunc in finem differentiemus hanc ipsam formulam inuentam, statuendo solum angulum ω variabilem, siquidem $\partial \omega = - \partial \Phi$, ob angulum ζ constantem, eritque differentiale

$$- \frac{1}{n} \left[\frac{-v \partial \Phi \sin. \omega \cos. \zeta + v \partial \Phi (\cos. \omega - v) \sin. \zeta}{1 - 2v \cos. \omega + vv} \right] = \frac{1}{n} \left[\frac{v \sin. \zeta - \sin. (\zeta - \omega) v \partial \Phi}{1 - 2v \cos. \omega + vv} \right],$$

quod prorsus conuenit cum forma proposita, ita vt iustus valor pro P fit

$$P = - \frac{\cos. \zeta}{n} l \sqrt{(1 - 2v \cos. \omega + vv)} + \frac{\sin. \zeta}{n} A \text{ tang. } \frac{v \sin. \omega}{1 - v \cos. \omega}.$$

§. 56. Eodem modo procedamus pro valore Q , fitque]

$$M = \int \frac{\partial v [v \sin. \zeta - \sin. (\zeta - \omega)]}{1 - 2v \cos. \omega + vv}, \text{ eritque}$$

$$\begin{aligned} M - \sin. \zeta l \sqrt{(1 - 2v \cos. \omega + vv)} &= \\ &= \int \frac{\partial v [v \sin. \zeta - \sin. (\zeta - \omega)]}{1 - 2v \cos. \omega + vv} = \int \frac{(v \sin. \zeta - \cos. \omega \sin. \zeta) \partial v}{1 - 2v \cos. \omega + vv} = \\ &= \int \frac{v \partial v \cos. \zeta \sin. \omega}{1 - 2v \cos. \omega + vv} = \cos. \zeta A \text{ tang. } \frac{v \sin. \omega}{1 - v \cos. \omega}, \end{aligned}$$

vnde manifesto colligitur

$$Q = - \frac{\sin. \zeta}{n} l \sqrt{(1 - 2v \cos. \omega + vv)} - \frac{\cos. \zeta}{n} A \text{ tang. } \frac{v \sin. \omega}{1 - v \cos. \omega}$$

quae expressio variabilitati ipsius Φ etiam est consentanea.

§. 57. Nunc igitur casum formulae $\int \frac{dz}{(1+z^3)}$, quem jam bis frustra sumus aggressi, facile expedire licebit. Cum enim hic sit $m=1$ et $n=3$, pro littera i tres sumi debent valores 1, 3 et 5, vnde pro nostris formulis integralibus sequentes valores emergunt:

i	1	3	5
ω	$60^\circ - \Phi$	$180^\circ - \Phi$	$300^\circ - \Phi$
$\sin. \omega$	$\sin. (60^\circ - \Phi)$	$\sin. \Phi$	$-\sin. (60^\circ + \Phi)$
$\cos. \omega$	$\cos. (60^\circ - \Phi)$	$-\cos. \Phi$	$\cos. (60^\circ + \Phi)$
ζ	60°	180°	300°
$\sin. \zeta$	$\frac{\sqrt{3}}{2}$	0	$-\frac{\sqrt{3}}{2}$
$\cos. \zeta$	$\frac{1}{2}$	-1	$\frac{1}{2}$

§. 58. Ex his iam ternis valoribus tam pro P quam Q ternas partes adipiscemur, quae erunt:

Pro P

Pars I. $-\frac{1}{6}l\sqrt{[1-2v\cos.(60^\circ-\Phi)+vv]} + \frac{1}{2\sqrt{3}}A \operatorname{tang.} \frac{v\sin.(60^\circ-\Phi)}{1-v\cos.(60^\circ-\Phi)},$

Pars II. $+\frac{1}{3}l\sqrt{(1+2v\cos.\Phi+vv)} + 0$

Pars III. $-\frac{1}{6}l\sqrt{[1-2v\cos.(60^\circ+\Phi)+vv]} + \frac{1}{2\sqrt{3}}A \operatorname{tang.} \frac{v\sin.(60^\circ+\Phi)}{1-v\cos.(60^\circ+\Phi)}.$

Vbi notasse iuuabit partem primam et tertiam ita coniunctim exprimi posse:

$$-\frac{1}{12}l[1-2v\cos.\Phi+2vv(\frac{1}{2}+\cos.2\Phi)-2v^3\cos.\Phi+v^4] + \frac{1}{2\sqrt{3}}A \operatorname{tang.} \frac{2v\cos.\Phi\sqrt{3}-vv\sqrt{3}}{2-2v\cos.\Phi-vv}.$$

Pro Q

Pars I. $-\frac{1}{2\sqrt{3}}l\sqrt{[1-2v\cos.(60^\circ-\Phi)+vv]} - \frac{1}{6}A \operatorname{tang.} \frac{v\sin.(60^\circ-\Phi)}{1-v\cos.(60^\circ-\Phi)},$

Pars II. $-0 + \frac{1}{3}A \operatorname{tang.} \frac{v\sin.\Phi}{1+v\cos.\Phi},$

Pars III. $+\frac{1}{2\sqrt{3}}l\sqrt{[1-2v\cos.(60^\circ+\Phi)+vv]} + \frac{1}{6}A \operatorname{tang.} \frac{v\sin.(60^\circ+\Phi)}{1-v\cos.(60^\circ+\Phi)}.$

R 2

Hic

Hic iterum partes prima et tertia contrahi possent, sed praestabit formulis primo inuentis vti. Hinc iam istam tractationem sequenti Theoremate concludemus.

Theorema.

§. 59. Posito $z = v (\cos. \Phi + \sqrt{-1} \sin. \Phi)$, si statuatur $\int \frac{\partial z}{1 - z^3} = P + Q \sqrt{-1}$, hae quantitates P et Q ita exprimentur:

$$P = \begin{cases} -\frac{1}{6} l \sqrt{[1 - 2v \cos. (60^\circ - \Phi) + vv]} + \frac{1}{2\sqrt{3}} A \operatorname{tang.} \frac{v \sin. (60^\circ - \Phi)}{1 - v \cos. (60^\circ - \Phi)} \\ + \frac{1}{3} l \sqrt{[1 + 2v \cos. \Phi + vv]} \\ - \frac{1}{6} l \sqrt{[1 - 2v \cos. (60^\circ + \Phi) + vv]} + \frac{1}{2\sqrt{3}} A \operatorname{tang.} \frac{v \sin. (60^\circ + \Phi)}{1 - v \cos. (60^\circ + \Phi)} \end{cases}$$

$$Q = \begin{cases} -\frac{1}{2\sqrt{3}} l \sqrt{[1 - 2v \cos. (60^\circ - \Phi) + vv]} - \frac{1}{6} A \operatorname{tang.} \frac{v \sin. (60^\circ - \Phi)}{1 - v \cos. (60^\circ - \Phi)} \\ + \frac{1}{3} A \operatorname{tang.} \frac{v \sin. \Phi}{1 + v \cos. \Phi} \\ + \frac{1}{2\sqrt{3}} l \sqrt{[1 - 2v \cos. (60^\circ + \Phi) + vv]} + \frac{1}{6} A \operatorname{tang.} \frac{v \sin. (60^\circ + \Phi)}{1 - v \cos. (60^\circ + \Phi)} \end{cases}$$

Corollarium.

§. 60. Si ergo sumamus angulum $\Phi = 0$, vt fiat $z = v$, pro formula integrali $\int \frac{\partial v}{1 - v^3} = P + Q \sqrt{-1}$ erit:

$$P = \begin{cases} -\frac{1}{6} l \sqrt{(1 - v + vv)} + \frac{1}{2\sqrt{3}} A \operatorname{tang.} \frac{v\sqrt{3}}{2 - v} \\ + \frac{1}{3} l \sqrt{(1 + v)} \\ - \frac{1}{6} l \sqrt{(1 - v + vv)} + \frac{1}{2\sqrt{3}} A \operatorname{tang.} \frac{v\sqrt{3}}{2 - v} \end{cases}$$

$$Q = \begin{cases} -\frac{1}{2\sqrt{3}} l \sqrt{(1 - v + vv)} - \frac{1}{6} A \operatorname{tang.} \frac{v\sqrt{3}}{2 - v} \\ + \frac{1}{2\sqrt{3}} l \sqrt{(1 - v + vv)} + \frac{1}{6} A \operatorname{tang.} \frac{v\sqrt{3}}{2 - v} \end{cases}$$

Sicque erit $Q=0$, vti natura rei postulat. Nam quia ipsa formula integranda est realis, etiam integrale partem imaginariam con-

continere nequit. Ceterum ipsum hoc integrale satis est notum.

Corollarium 2.

§. 61. Consideremus etiam casum quo $\Phi = 90^\circ$, ideoque $z = v\sqrt{-1}$, et formula integranda erit

$$\int \frac{\partial v\sqrt{-1}}{1-v^3\sqrt{-1}} = P + Q\sqrt{-1};$$

quantitates vero P et Q ita exprimentur:

$$P = \begin{cases} -\frac{1}{2}l\sqrt{(1-v\sqrt{3}+vv)} - \frac{1}{2\sqrt{3}}A \operatorname{tang.} \frac{v}{2-v\sqrt{3}} \\ + \frac{1}{3}l\sqrt{(1+vv)} \\ - \frac{1}{2}l\sqrt{(1+v\sqrt{3}+vv)} + \frac{1}{2\sqrt{3}}A \operatorname{tang.} \frac{v}{2+v\sqrt{3}} \end{cases}$$

$$Q = \begin{cases} -\frac{1}{2\sqrt{3}}l\sqrt{(1-v\sqrt{3}+vv)} + \frac{1}{2}A \operatorname{tang.} \frac{v}{2-v\sqrt{3}} \\ + \frac{1}{3}A \operatorname{tang.} v \\ + \frac{1}{2\sqrt{3}}l\sqrt{(1+v\sqrt{3}+vv)} + \frac{1}{2}A \operatorname{tang.} \frac{v}{2+v\sqrt{3}} \end{cases}$$

Corollarium 3.

§. 62. Praeterea vero etiam casus memoratu dignus occurrit, quo $\Phi = 60^\circ$, ideoque $z = \frac{v}{2} + \frac{v\sqrt{-3}}{2}$ et $z^3 = -v^3$, ita ut formula integranda sit $\frac{\partial v(\frac{1}{2} + \frac{1}{2}\sqrt{-3})}{1-v^3}$; tum igitur erit:

$$P = \begin{cases} -\frac{1}{2}l(1-v) \\ + \frac{1}{3}l\sqrt{(1+v+vv)} \\ - \frac{1}{2}l\sqrt{(1+v+vv)} + \frac{1}{2\sqrt{3}}A \operatorname{tang.} \frac{v\sqrt{3}}{2+v} \end{cases}$$

$$Q = \begin{cases} -\frac{1}{2\sqrt{3}}l(1-v) \\ + \frac{1}{3}A \operatorname{tang.} \frac{v\sqrt{3}}{2+v} \\ + \frac{1}{2\sqrt{3}}l\sqrt{(1+v+vv)} + \frac{1}{2}A \operatorname{tang.} \frac{v\sqrt{3}}{2+v}, \end{cases}$$

vbi manifestum $P:Q = 1:\sqrt{3}$, prorsus vti natura rei postulat.

SUPPLEMENTVM

ad dissertationem praecedentem, circa integrationem for-

mulae $\int \frac{z^{m-1} \partial z}{1 - z^n}$, casu quo ponitur

$$z = v (\cos. \Phi + \sqrt{-1} \sin. \Phi).$$

§. 1. Resolutio formulae $\int \frac{z^{m-1} \partial z}{1 - z^n}$, quam supra in problemate, pro casu quo $z = v (\cos. \Phi + \sqrt{-1} \sin. \Phi)$ dedimus, eximia et notatu dignissima artificia complectitur, quae animo firmitus imprimere haud inutile erit. Cum igitur formula, quam hic tractandam fuscipimus, non minore attentione sit digna quam ea quam supra tractauimus, eius integrale per eandem methodum exhibere constitui; ubi simul occasionem inueniemus nouum compendium in calculo adhibendi.

Problema.

Si ponatur $z = v (\cos. \Phi + \sqrt{-1} \sin. \Phi)$, inuestigare integrale huius formulae: $\int \frac{z^{m-1} \partial z}{1 - z^n}$.

Solutio.

§. 2. Cum ob valorem ipsius z imaginarium integrale quaesitum etiam esse debeat imaginarium, id sub forma $P + Q\sqrt{-1}$ complectamur, ita vt P et Q sint quantitates reales. Hanc ob rem erit facta substitutione

$$\int \frac{z^{m-1} \partial z}{1 - z^n} = P + Q\sqrt{-1}.$$

§. 3. Cum porro fit $z = v (\cos. \Phi + \sqrt{-1} \sin. \Phi)$, hincque $\frac{\partial z}{z} = \frac{\partial v}{v} + \partial \Phi \sqrt{-1}$, erit numerator

$$z^{m-1} \partial z = v^m (\cos. m \Phi + \sqrt{-1} \sin. m \Phi) \left(\frac{\partial v}{v} + \partial \Phi \sqrt{-1} \right),$$

denominator vero erit

$$1 - v^n (\cos. n \Phi + \sqrt{-1} \sin. n \Phi),$$

qui ergo evanescit ponendo

$$v^n = \frac{1}{\cos. n \Phi + \sqrt{-1} \sin. n \Phi} = \cos. n \Phi - \sqrt{-1} \sin. n \Phi.$$

§. 4. Iam vt imaginaria ex denominatore tollantur, supra et infra multiplicemus per

$$1 - v^n (\cos. n \Phi - \sqrt{-1} \sin. \Phi),$$

sicque fractio nostra euoluenda erit

$$\partial V = \frac{z^{m-1} \partial z (1 - v^n \cos. n \Phi + v^n \sqrt{-1} \sin. n \Phi)}{1 - 2 v^n \cos. n \Phi + v^{2n}}.$$

Quod si iam hic loco $z^{m-1} \partial z$ valor modo assignatus substituitur et partes reales ab imaginariis segregentur, ob

$$\begin{aligned} & (\cos. m \Phi + \sqrt{-1} \sin. m \Phi) (\cos. n \Phi - \sqrt{-1} \sin. n \Phi) \\ & = \cos. (m - n) \Phi + \sqrt{-1} \sin. (m - n) \Phi. \end{aligned}$$

prodit pars realis ita expressa:

$$\begin{aligned} & v^{m-1} \partial v [\cos. m \Phi - v^n \cos. (m - n) \Phi] \\ & - v^m \partial \Phi [\sin. m \Phi - v^n \sin. (m - n) \Phi], \end{aligned}$$

pars vero imaginaria per $\sqrt{-1}$ diuisa:

$$\begin{aligned} & v^{m-1} \partial v [\sin. m \Phi - v^n \sin. (m - n) \Phi] \\ & + v^m \partial \Phi (\cos. m \Phi - v^n \cos. (m - n) \Phi). \end{aligned}$$

§. 5. Quod si iam breuitatis gratia statuamus

$$R = v^{m-1} [\cos. m \Phi - v^n \cos. (m - n) \Phi] \text{ et}$$

$$S = v^{m-1} [\sin. m \Phi - v^n \sin. (m - n) \Phi],$$

ambae litterae quaesitae P et Q per sequentes formulas integrales exprimentur:

$$P =$$

$$P = \int \frac{R \partial v - S v \partial \Phi}{1 - 2 v^n \cos. n \Phi + v^{2n}} \text{ et}$$

$$Q = \int \frac{S \partial v + R v \partial \Phi}{1 - 2 v^n \cos. n \Phi + v^{2n}}.$$

Has igitur duas formulas integrare oportebit, quod fiet, dum denominatoris singulos factores trinomiales inuestigabimus et ex singulis fractiones partiales inde oriundas definiemus.

§. 6. Consideremus igitur in genere hanc fractionem:

$\frac{N}{1 - 2 v^n \cos. n \Phi + v^{2n}}$, et fingamus denominatoris factorem esse $1 - 2 v \cos. \omega + v v$, vbi angulus ω ita debet esse comparatus, vt posito

$$1 - 2 v \cos. \omega + v v = 0, \text{ siue}$$

$$v = \cos. \omega + \sqrt{-1} \sin. \omega,$$

simul quoque denominator euanescat, id quod fit, vti vidimus, quando $v^n = \cos. n \Phi - \sqrt{-1} \sin. n \Phi$. At vero ex factore supposito fit $v^n = \cos. n \omega + \sqrt{-1} \sin. n \omega$, vnde statui debet $\cos. n \omega = \cos. n \Phi$ et $\sin. n \omega = -\sin. n \Phi$, id quod euenit in genere quando $n \omega + n \Phi = i \pi$, denotante i omnes numeros pares, sicque erit $n \omega = i \pi - n \Phi$, ideoque $\omega = \frac{i \pi}{n} - \Phi$, vnde n diuersi valores pro angulo ω deducuntur, dum scilicet loco i scribuntur successive numeri 0, 2, 4, 6, etc. vsque ad $2n$, excluso postremo.

§. 7. Ponamus nunc fractionem partialem ex isto factore oriundam esse $\frac{F}{1 - 2 v \cos. \omega + v v}$, atque ex superioribus patet statui debere

$$F = \frac{N (1 - 2 v \cos. \omega + v v)}{1 - 2 v^n \cos. n \Phi + v^{2n}},$$

vnde

vnde scilicet ope aequationis $v v - 2 v \cos. \omega + 1 = 0$ pro F huiusmodi forma $A v + B$ elici debet. Quoniam vero hoc casu tam numerator quam denominator euanescit, differentialibus in subsidium vocatis fiet

$$F = \frac{N (v - \cos. \omega)}{n v^{n-1} (v^n - \cos. n \Phi)}.$$

§. 8. Cum nunc casu quo $v v - 2 v \cos. \omega + 1 = 0$ fit $v - \cos. \omega = \sqrt{1 - \sin. \omega}$ et $v^n - \cos. n \Phi = -\sqrt{1 - \sin. n \Phi}$, erit

$$F = -\frac{N v \sin. \omega}{n v^n \sin. n \Phi},$$

qui valor prorsus conuenit cum eo qui supra est repertus. Hic igitur tantum opus est, vt loco N siue R siue S substituat, indeque forma praescripta pro isto numeratore F derivetur, in vsum vocando lemma supra allatum

Euolutio fractionis

$$\frac{R v \sin. \omega}{n v^n \sin. n \Phi} \text{ siue } \frac{v^m \sin. \omega [\cos. m \Phi - v^n \cos. (m-n) \Phi]}{n v^n \sin. n \Phi}.$$

§. 9. Hinc ergo erit

$$F = -\frac{v^{m-n} \sin. \omega \cos. m \Phi + v^m \sin. \omega \cos. (m-n) \Phi}{n \sin. n \Phi}.$$

Per lemma autem memoratum habebitur

$$\sin. \omega v^{m-n} = v \sin. (m-n) \omega - \sin. (m-n-1) \omega.$$

Cum igitur sit $n \omega = i \pi - n \Phi$, erit

$$\sin. (m-n) \omega = \sin. (m \omega + n \Phi) \text{ et}$$

$$-\sin. (m-n-1) \omega = \sin. (m-1) \omega + n \Phi].$$

Noua Acta Acad. Imp. Sc. T. VII.

S

De-

Deinde vero est

$$\sin. \omega. v^m = v \sin. m \omega - \sin. (m-1) \omega,$$

quibus valoribus substitutis erit

$$F = -\frac{1}{n \sin. n \Phi} \left[\begin{array}{l} v \cos. m \Phi \sin. (m \omega + n \Phi) - \cos. m \Phi \sin. [(m-1) \omega + n \Phi] \\ - v \sin. m \omega \cos. (m-n) \Phi + \sin. (m-1) \omega \cos. (m-n) \Phi \end{array} \right].$$

Facta iam evolutione formularum

$$\begin{aligned} \sin. (m \omega + n \Phi) &= \sin. m \omega \cos. n \Phi + \cos. m \omega \sin. n \Phi \text{ et} \\ \cos. (m-n) \Phi &= \cos. m \Phi \cos. n \Phi + \sin. m \Phi \sin. n \Phi, \end{aligned}$$

littera v hic multiplicatur per hanc formam:

$$\begin{aligned} \sin. n \Phi \cos. m \Phi \cos. m \omega - \sin. n \Phi \sin. m \Phi \sin. m \omega \\ = \sin. n \Phi \cos. (m \Phi + m \omega), \end{aligned}$$

reliqui vero termini, quia ab his tantum in eo differunt ut loco $m \omega$ scribi debeat $(m-1) \omega$, erunt:

$$- \sin. n \Phi \cos. [m(\omega + \Phi) - \omega]$$

ficque pro numeratore quem quaerimus erit

$$F = -\frac{1}{n} v \cos. m(\omega + \Phi) + \frac{1}{n} \cos. [m(\omega + \Phi) - \omega].$$

Euolutio fractionis

$$\frac{S v \sin. \omega}{n v^n \sin. n \Phi} = \frac{v^m \sin. \omega [\sin. m \Phi - v^n \sin. (m-n) \Phi]}{n v^n \sin. n \Phi}.$$

§. 10. Hoc casu erit

$$F = -\frac{v^{m-n} \sin. \omega \sin. m \Phi + v^m \sin. \omega \sin. (m-n) \Phi}{n \sin. n \Phi}.$$

Hic igitur eodem lemmate in subsidium vocato erit

$$F = -\frac{1}{n \sin. n \Phi} \left[\begin{array}{l} v \sin. m \Phi \sin. (m \omega + n \Phi) - \sin. m \Phi \sin. [(m-1) \omega + n \Phi] \\ - v \sin. (m-n) \Phi \sin. m \omega + \sin. (m-n) \Phi \sin. (m-1) \omega \end{array} \right];$$

ubi per similem evolutionem quantitas, qua v multiplicatur, inuenitur $= \sin. n \Phi \sin. [m(\omega + \Phi)]$; reliqua vero pars erit

$$- \sin. n \Phi \sin. [m (\omega + \Phi) - \omega],$$

hinc igitur pro littera S valor quaesitus numeratoris erit

$$F = - \frac{1}{n} v \sin. m (\omega + \Phi) + \frac{1}{n} \sin. [m (\omega + \Phi) - \omega].$$

§. 11. Cum igitur sit $\omega + \Phi = \frac{i\pi}{n}$, ponamus breuitatis gratia angulum $m (\omega + \Phi) = \frac{m i \pi}{n} = \zeta$, atque pro littera R erit

$$F = - \frac{1}{n} [v \cos. \zeta - \cos. (\zeta - \omega)]$$

at vero pro S erit

$$F = - \frac{1}{n} [v \sin. \zeta - \sin. (\zeta - \omega)],$$

quibus valoribus inuentis pro denominatoris factore $1 - 2v \cos. \omega + vv$ partes, ex quibus litterae P et Q componuntur, per sequentes formulas integrales exprimentur:

$$P = - \frac{1}{n} \int \frac{[v \cos. \zeta - \cos. (\zeta - \omega)] \partial v - v \partial \Phi [v \sin. \zeta - \sin. (\zeta - \omega)]}{1 - 2v \cos. \omega + vv}$$

$$Q = - \frac{1}{n} \int \frac{[v \sin. \zeta - \sin. (\zeta - \omega)] \partial v + v \partial \Phi [v \cos. \zeta - \cos. (\zeta - \omega)]}{1 - 2v \cos. \omega + vv}.$$

§. 12. Quoniam hae formulae prorsus conueniunt cum iis, quas supra sumus nacti, et ne signa quidem sunt immutata, peculiari integratione non indigemus, sed pro quantitatibus P et Q sequentes habebimus valores integratos:

$$P = - \frac{\cos. \zeta}{n} \int \sqrt{(1 - 2v \cos. \omega + vv)} + \frac{\sin. \zeta}{n} A \operatorname{tang.} \frac{v \sin. \omega}{1 - v \cos. \omega} \text{ et}$$

$$Q = - \frac{\sin. \zeta}{n} \int \sqrt{(1 - 2v \cos. \omega + vv)} - \frac{\cos. \zeta}{n} A \operatorname{tang.} \frac{v \sin. \omega}{1 - v \cos. \omega}.$$

Tales scilicet formulae ex singulis factoribus denominatoris formae $1 - 2v \cos. \omega + vv$ deriuari et in vnam summam colligi debent, vt veri valores pro P et Q obtineantur, vbi tantum recordari oportet esse $\omega = \frac{i\pi}{n} - \Phi$ et $\zeta = \frac{m i \pi}{n}$; pro i autem hic numeros pares accipi oportet.

Exemplum 1.

§. 13. Sit $m = 1$ et $n = 1$, ita ut quaeri debeat $\int \frac{\partial z}{1-z}$
 $= P + Q\sqrt{-1}$, posito scilicet $z = v(\cos. \Phi + \sqrt{-1} \sin. \Phi)$.

Quia hic $n = 1$, vnicus valor pro ω locum habet, re-
 sultans ex $i = 0$, eritque ergo $\omega = -\Phi$ et $\zeta = 0$, vnde sta-
 tim colligimus

$$P = -l\sqrt{(1 - 2v \cos. \Phi + vv)} \text{ et } Q = -A \text{ tang. } \frac{v \sin. \Phi}{1 - v \cos. \Phi}.$$

Exemplum 2.

§. 14. Sit $m = 1$ et $n = 2$, ideoque formula integranda
 $\int \frac{\partial z}{1-zz} = P + Q\sqrt{-1}$, posito $z = v(\cos. \Phi + \sqrt{-1} \sin. \Phi)$.

Quia hic est $n = 2$, pro ω duos habebimus valores ex
 $i = 0$ et $i = 2$ oriundos, vnde

Si $i = 0$, erit $\omega = -\Phi$ et $\zeta = 0$

Si $i = 2$, erit $\omega = \pi - \Phi$ et $\zeta = \pi$.

Hinc igitur statim colligemus

$$P = \begin{cases} -\frac{1}{2}l\sqrt{(1 - 2v \cos. \Phi + vv)} + 0 \\ +\frac{1}{2}l\sqrt{(1 + 2v \cos. \Phi + vv)} + 0. \end{cases}$$

$$Q = \begin{cases} 0 + \frac{1}{2}A \text{ tang. } \frac{v \sin. \Phi}{1 - v \cos. \Phi} \\ 0 + \frac{1}{2}A \text{ tang. } \frac{v \sin. \Phi}{1 + v \cos. \Phi}. \end{cases}$$

Exemplum 3.

§. 15. Sit nunc $m = 2$ et $n = 2$, ideoque formula in-
 tegranda $\int \frac{z \partial z}{1-zz} = P + Q\sqrt{-1}$, posito scilicet $z = v(\cos. \Phi + \sqrt{-1} \sin. \Phi)$.

Hic ergo primo sumi debet $i = 0$, tum vero $i = 2$, vnde

Si $i = 0$, erit $\omega = -\Phi$ et $\zeta = 0$

Si $i = 2$, erit $\omega = \pi - \Phi$ et $\zeta = 2\pi$

vnde valores pro P et Q eruuntur sequentes

$$P =$$

(141)

$$P = \begin{cases} -\frac{1}{2} l \sqrt{(1 - 2v \cos \phi + vv)} - 0 \\ -\frac{1}{2} l \sqrt{(1 + 2v \cos \phi + vv)} - 0. \end{cases}$$

$$Q = \begin{cases} 0 + \frac{1}{2} A \operatorname{tang.} \frac{v \sin \phi}{1 - v \cos \phi} \\ 0 - \frac{1}{2} A \operatorname{tang.} \frac{v \sin \phi}{1 - v \cos \phi}. \end{cases}$$

Exemplum 4.

§. 16. Sit $m=1$ et $n=3$, ideoque formula integranda $\int \frac{dz}{1-z^3} = P + Q \sqrt{-1}$, posito $z = v (\cos \phi + \sqrt{-1} \sin \phi)$.

Hic igitur ternos valores pro angulo ω habebimus, quos sequenti modo repraesentemus:

i	0	2	4
ω	$-\phi$	$120^\circ - \phi$	$240^\circ - \phi$
$\sin. \omega$	$-\sin. \phi$	$+\sin. (60^\circ + \phi)$	$-\sin. (60^\circ - \phi)$
$\cos. \omega$	$+\cos. \phi$	$-\cos. (60^\circ + \phi)$	$+\cos. (60^\circ - \phi)$
ζ	0	120°	240°
$\sin. \zeta$	0	$+\frac{\sqrt{3}}{2}$	$-\frac{\sqrt{3}}{2}$
$\cos. \zeta$	$+1$	$-\frac{1}{2}$	$-\frac{1}{2}$

Hinc ergo inueniemus

$$P = \begin{cases} -\frac{1}{3} l \sqrt{(1 - 2v \cos \phi + vv)} + 0 \\ +\frac{1}{3} l \sqrt{[1 + 2v \cos (60^\circ + \phi) + vv]} + \frac{1}{2\sqrt{3}} A \operatorname{tang.} \frac{v \sin (60^\circ + \phi)}{1 + v \cos (60^\circ + \phi)} \\ +\frac{1}{3} l \sqrt{[1 + 2v \cos (60^\circ - \phi) + vv]} + \frac{1}{2\sqrt{3}} A \operatorname{tang.} \frac{v \sin (60^\circ - \phi)}{1 + v \cos (60^\circ - \phi)}. \end{cases}$$

$$Q = \begin{cases} 0 & +\frac{1}{3} A \operatorname{tang.} \frac{v \sin \phi}{1 - v \cos \phi} \\ -\frac{1}{2\sqrt{3}} l \sqrt{[1 + 2v \cos (60^\circ + \phi) + vv]} + \frac{1}{2} A \operatorname{tang.} \frac{v \sin (60^\circ + \phi)}{1 + v \cos (60^\circ + \phi)} \\ +\frac{1}{2\sqrt{3}} l \sqrt{[1 + 2v \cos (60^\circ - \phi) + vv]} - \frac{1}{2} A \operatorname{tang.} \frac{v \sin (60^\circ - \phi)}{1 + v \cos (60^\circ - \phi)}. \end{cases}$$

Exemplum 5.

§. 17. Sumatur nunc $m = 2$, manente $n = 3$, ut formula integranda sit $\int \frac{z dz}{1-z^3} = P + Q\sqrt{-1}$, posito $z = v(\cos.\Phi + \sqrt{-1}\sin.\Phi)$.

Hic notetur, valores ipsius ω prorsus eosdem manere ut ante, sicque etiam logarithmi et arcus circulares iidem manebunt; valores autem pro ζ erunt sequentes:

Si $i = 0$, erit $\zeta = 0$, $\sin.\zeta = 0$ et $\cos.\zeta = +1$.

Si $i = 2$, erit $\zeta = \frac{2}{3}\pi$, $\sin.\zeta = -\frac{\sqrt{3}}{2}$ et $\cos.\zeta = -\frac{1}{2}$.

Si $i = 4$, erit $\zeta = \frac{4}{3}\pi$, $\sin.\zeta = +\frac{\sqrt{3}}{2}$ et $\cos.\zeta = -\frac{1}{2}$.

Hinc igitur fiet

$$P = \begin{cases} -\frac{1}{3}l\sqrt{(1-2v\cos.\Phi+vv)} + 0 \\ +\frac{1}{3}l\sqrt{[1-2v\cos.(60^\circ+\Phi)+vv]} - \frac{1}{2\sqrt{3}} A \operatorname{tang}.\frac{v\sin.(60^\circ+\Phi)}{1+v\cos.(60^\circ+\Phi)} \\ +\frac{1}{3}l\sqrt{[1+2v\cos.(60^\circ-\Phi)+vv]} - \frac{1}{2\sqrt{3}} A \operatorname{tang}.\frac{v\sin.(60^\circ-\Phi)}{1+v\cos.(60^\circ-\Phi)} \end{cases}$$

$$Q = \begin{cases} 0 \\ +\frac{1}{2\sqrt{3}} l\sqrt{[1+2v\cos.(60^\circ+\Phi)+vv]} + \frac{1}{6} A \operatorname{tang}.\frac{v\sin.\Phi}{1-v\cos.\Phi} \\ -\frac{1}{2\sqrt{3}} l\sqrt{[1+2v\cos.(60^\circ-\Phi)+vv]} + \frac{1}{6} A \operatorname{tang}.\frac{v\sin.(60^\circ+\Phi)}{1+v\cos.(60^\circ+\Phi)} \\ +\frac{1}{6} A \operatorname{tang}.\frac{v\sin.(60^\circ-\Phi)}{1+v\cos.(60^\circ-\Phi)} \end{cases}$$

Exemplum 6.

§. 18. Sit nunc $m = 1$ et $n = 4$, ut formula integranda fiat $\int \frac{z dz}{1-z^4} = P + Q\sqrt{-1}$, posito $z = v(\cos.\Phi + \sqrt{-1}\sin.\Phi)$.

Quia hic $n = 4$, pro angulis ω et ζ quaternos valores adipiscimur, scilicet

i	0	2	4	6
ω	$-\phi$	$\frac{1}{2}\pi - \phi$	$\pi - \phi$	$\frac{3}{2}\pi - \phi$
$\sin. \omega$	$-\sin. \phi$	$+\cos. \phi$	$-\sin. \phi$	$-\cos. \phi$
$\cos. \omega$	$+\cos. \phi$	$+\sin. \phi$	$-\cos. \phi$	$-\sin. \phi$
ζ	0	90°	180°	270°
$\sin. \zeta$	0	$+1$	0	-1
$\cos. \zeta$	$+1$	0	-1	0

Hinc jam litterae P et Q sequenti modo exprimentur:

$$P = \begin{cases} -\frac{1}{4}l\sqrt{(1-2v\cos.\phi+vv)} + 0 \\ 0 \\ +\frac{1}{4}l\sqrt{(1+2v\cos.\phi+vv)} + 0 \\ 0 \end{cases} \begin{cases} +\frac{1}{4}A \text{ tang. } \frac{v\cos.\phi}{1-v\sin.\phi} \\ +\frac{1}{4}A \text{ tang. } \frac{v\cos.\phi}{1+v\sin.\phi} \end{cases}$$

$$Q = \begin{cases} 0 \\ -\frac{1}{4}l\sqrt{(1-2v\sin.\phi+vv)} + 0 \\ 0 \\ +\frac{1}{4}l\sqrt{(1+2v\sin.\phi+vv)} + 0 \end{cases} \begin{cases} +\frac{1}{4}A \text{ tang. } \frac{v\sin.\phi}{1-v\cos.\phi} \\ +\frac{1}{4}A \text{ tang. } \frac{v\sin.\phi}{1+v\cos.\phi} \end{cases}$$

§. 19. Super hoc exemplo notasse iuuabit esse

$$\int \frac{\partial z}{1-z^2} = \frac{1}{2} \int \frac{\partial z}{1-zz} + \frac{1}{2} \int \frac{\partial z}{1+zz}.$$

Modo autem vidimus pro formula $\int \frac{\partial z}{1-zz}$ esse

$$P = -\frac{1}{2}l\sqrt{(1-2v\cos.\phi+vv)} + \frac{1}{2}l\sqrt{(1+2v\cos.\phi+vv)} \text{ et}$$

$$Q = +\frac{1}{2}A \text{ tang. } \frac{v\sin.\phi}{1-v\cos.\phi} + \frac{1}{2}A \text{ tang. } \frac{v\sin.\phi}{1+v\cos.\phi}.$$

Pro altera vero formula $\int \frac{\partial z}{1+zz}$ in superiore differtatione §. 30. et seqq. inuenimus

$$P = \frac{1}{2}A \text{ tang. } \frac{v\cos.\phi}{1-vv} \text{ et } Q = \frac{1}{4}l \frac{1+2v\sin.\phi+vv}{1-2v\sin.\phi+vv}$$

quos autem valores ob arcum circuli hic contractum potius ex formulis problematis generalis §. 54. et seqq. deriuemus.

Erit

Erit enim, posito ibi $m = 1$, $n = 2$, pro forma integrali $\int \frac{\partial z}{1-z^2}$ valor

$$P = \frac{1}{2} A \operatorname{tang.} \frac{v \cos. \Phi}{1-v \sin. \Phi} + \frac{1}{2} A \operatorname{tang.} \frac{v \cos. \Phi}{1+v \sin. \Phi}$$

$$Q = -\frac{1}{2} l \sqrt{(1+2v \sin. \Phi + vv)} - \frac{1}{2} l \sqrt{(1-2v \sin. \Phi + vv)}.$$

Additis ergo binis P et Q per binarium diuisis prodit pro forma integrali $\int \frac{\partial z}{1-z^2}$ valor

$$P = \begin{cases} +\frac{1}{4} l \sqrt{(1+2v \cos. \Phi + vv)} + \frac{1}{4} A \operatorname{tang.} \frac{v \cos. \Phi}{1-v \sin. \Phi} \\ -\frac{1}{4} l \sqrt{(1-2v \cos. \Phi + vv)} + \frac{1}{4} A \operatorname{tang.} \frac{v \cos. \Phi}{1+v \sin. \Phi} \end{cases}$$

$$Q = \begin{cases} +\frac{1}{4} l \sqrt{(1+2v \sin. \Phi + vv)} + \frac{1}{4} A \operatorname{tang.} \frac{v \sin. \Phi}{1-v \cos. \Phi} \\ -\frac{1}{4} l \sqrt{(1-2v \sin. \Phi + vv)} + \frac{1}{4} A \operatorname{tang.} \frac{v \sin. \Phi}{1+v \cos. \Phi} \end{cases}$$

prorfus vti supra inuenimus.

§. 20. Quanquam haec solutio fatis est commoda et sine multis ambagibus ad optatum finem perducit, tamen aliam hic subjungam, quae quidem multo simplicior et breuior, ita tamen est comparata, vt ejus bonitas nequidem perspicui queat, atque eatenus tantum admitti possit, quatenus ad veritatem jam aliunde cognitam perducit. In eo autem ista solutio a praecedente solutione recedit, quod primo denominatorem $1 - z^n$ ab imaginariis liberare non est opus; deinde etiam numerator ita tractari potest, vt quantitas v inde penitus elidatur, neque permixtio quantitatum realium et imaginariarum vllam moram faceffat.

Alia solutio Problematis.

§. 21. Cum posito $z = v (\cos. \Phi + \sqrt{-1} \sin. \Phi)$ esse debeat

$$\int \frac{z^{m-1} \partial z}{1-z^n} = P + Q \sqrt{-1},$$

statim

statim confidero denominatoris factorem $1 - 2v \cos. \omega + vv$, quo ergo posito $= 0$ etiam ipse denominator euanescere debet; inde autem fit $v = \cos. \omega + \sqrt{-1} \sin. \omega$, et cum sit

$$z = v (\cos. \Phi + \sqrt{-1} \sin. \Phi), \text{ erit}$$

$$z^n = v^n (\cos. n\Phi + \sqrt{-1} \sin. n\Phi).$$

Quare cum sit $v^n = \cos. n\omega + \sqrt{-1} \sin. n\omega$, hinc fiet

$$z^n = \cos. (n\omega + n\Phi) + \sqrt{-1} \sin. (n\omega + n\Phi),$$

quae expressio cum unitati debeat esse aequalis, erit $\cos. (n\omega + n\Phi) = 1$, unde fit $n\omega + n\Phi = i\pi$, denotante i numerum parem quemunque, sicque altera pars $\sqrt{-1} \sin. (n\omega + n\Phi)$ sponte euanescit. Cum igitur hinc fit $n\omega = i\pi - n\Phi$, erit $\omega = \frac{i\pi}{n} - \Phi$, unde n diuersi valores pro ω eliciuntur.

§. 22. Statuamus nunc fractionem partialem ex hoc factore oriundam esse $= \frac{F}{1 - 2v \cos. \omega + vv}$, atque ut supra vidimus, statui debet

$$F = z^{m-1} \partial z \cdot \frac{1 - 2v \cos. \omega + vv}{1 - z^n},$$

unde ope aequationis $vv - 2v \cos. \omega + 1 = 0$ iste valor F penitus a litteris z et v debet liberari. Quoniam autem hinc fractionis illius tam numerator quam denominator euanescit, sumtis differentialibus, ob $\partial. z^n = n z^n \frac{\partial z}{z} = n z^n \frac{\partial v}{v}$, quandoquidem in hac reductione anguli ω et Φ ut constantes spectari possunt, illa fractio induet hanc formam: $\frac{2(v - \cos. \omega)v}{n z^n}$.

Quoniam igitur $v - \cos. \omega = \sqrt{-1} \sin. \omega$ et $z^n = 1$, erit ista fractio $= -\frac{2v \sqrt{-1} \sin. \omega}{n}$, sicque habebimus

$$F = -\frac{2v}{n} z^{m-1} \partial z \sqrt{-1} \sin. \omega.$$

§. 23. Cum nunc, sumto etiam angulo Φ variabili, sit
 $\frac{\partial z}{\partial v} = \frac{\partial v}{\partial v} + \partial \Phi \sqrt{-1}$, ideoque

$$\frac{\frac{\partial v \sqrt{-1}}{n} \cdot \frac{\partial z}{\partial v}}{z} = \frac{z}{n} \partial v \sqrt{-1} - z v \frac{\partial \Phi}{n},$$

habebimus

$$F = -\frac{z}{n} z^m \partial v \sqrt{-1} \sin. \omega + \frac{z}{n} v z^m \partial \Phi \sin. \omega, \text{ siue}$$

$$F = \frac{z}{n} z^m \sin. \omega (v \partial \Phi - \partial v \sqrt{-1}).$$

Nunc vero, uti ante euoluimus potestatem z^n , hic simili modo euoluamus potestatem z^m , eritque

$$z^m = \cos. (m \omega + m \Phi) + \sqrt{-1} \sin. (m \omega + m \Phi),$$

quo valore introducto fiet

$$F = \frac{z}{n} \sin. \omega (v \partial \Phi - \partial v \sqrt{-1}) [\cos. (m \omega + m \Phi) + \sqrt{-1} \sin. (m \omega + m \Phi)].$$

Cum denique sit $\omega = \frac{i \pi}{n} - \Phi$, erit $m \omega + m \Phi = \frac{m i \pi}{n}$, quem ergo angulum si vocemus $= \zeta$, valor litterae F quaesitus erit

$$F = \frac{z}{n} \sin. \omega (v \partial \Phi - \partial v \sqrt{-1}) (\cos. \zeta + \sqrt{-1} \sin. \zeta),$$

quem partiamur in has partes:

$$F = + \frac{z}{n} \partial v \sin. \omega (\sin. \zeta - \sqrt{-1} \cos. \zeta)$$

$$+ \frac{z}{n} v \partial \Phi \sin. \omega (\cos. \zeta + \sqrt{-1} \sin. \zeta).$$

§. 24. Quia haec expressio ex partibus realibus et imaginariis constat, videri posset partes reales sumi debere pro valore litterae P , imaginarias pro $Q \sqrt{-1}$; verum hinc in crassissimum errorem illaberemur, quemadmodum ex collatione cum superiore solutione manifestum est. Interim tamen obseruavi, ex hac ipsa formula veros valores pro P et Q elici posse. Scilicet pro valore ipsius P inueniendo haec tota formula ex realibus et imaginariis permixta in valorem realem transformetur; tum enim eius semissis pro littera P valebit. Simili modo pro littera Q eandem expressionem totam in formam simplic-

pliciter imaginariam transfundi oportet, cuius pariter semissis pro valore litterae Q adhiberi debet; scilicet cum valor ipsius F coefficientem habeat 2, ex altera semissi littera P, ex altera vero littera Q formari debet.

§. 25. Hinc ergo omisso factore formulam pro F inventam primo ad litteram P accomodemus, qui valor cum debeat esse realis, statuatur $= A v + B$, et loco v valorem $\cos. \omega + \sqrt{-1} \sin. \omega$ substituendo habebimus hanc aequationem:

$$\left\{ \begin{aligned} & + \frac{1}{n} \partial v \sin. \omega (\sin. \zeta - \sqrt{-1} \cos. \zeta) \\ & + \frac{1}{n} v \partial \Phi \sin. \omega (\cos. \zeta + \sqrt{-1} \sin. \zeta) \end{aligned} \right\} = A \cos. \omega + B + A \sqrt{-1} \sin. \omega.$$

Hinc iam partibus realibus et imaginariis seorsim aequatis primo ex imaginariis elicitur:

$$A \sin. \omega = \frac{1}{n} \sin. \omega (-\partial v \cos. \zeta + v \partial \Phi \sin. \zeta),$$

vnde fit

$$A = -\frac{1}{n} (\partial v \cos. \zeta - v \partial \Phi \sin. \zeta).$$

Hic iam valor in aequalitate partium realium substitutus dabit

$$\frac{1}{n} \sin. \omega (\partial v \sin. \zeta + v \partial \Phi \cos. \zeta) = -\frac{\cos. \omega}{n} (\partial v \cos. \zeta - v \partial \Phi \sin. \zeta) + B$$

vnde colligitur

$$B = \frac{1}{n} \partial v \cos. (\zeta - \omega) - \frac{1}{n} v \partial \Phi \sin. (\zeta - \omega).$$

Hinc ergo pro littera P erit

$$\begin{aligned} F = & -\frac{1}{n} \partial v [v \cos. \zeta - \cos. (\zeta - \omega)] \\ & + \frac{1}{n} v \partial \Phi [v \sin. \zeta - \sin. (\zeta - \omega)], \end{aligned}$$

sicque ex factore denominatoris $1 - 2v \cos. \omega + vv$ habebimus

$$P = -\frac{1}{n} \int \frac{\partial v [v \cos. \zeta - \cos. (\zeta - \omega) - v \partial \Phi [v \sin. \zeta - \sin. (\zeta - \omega)]]}{1 - 2v \cos. \omega + vv}.$$

§. 26. Pro littera Q altera semissis litterae F aequetur huic quantitati simpliciter imaginariae: $(C v + D) \sqrt{-1}$, vnde exorietur ista aequatio:

$$\left\{ \begin{aligned} +\frac{1}{n} \partial v \sin. \omega (\sin. \zeta - \sqrt{-1} \cos. \zeta) \\ +\frac{1}{n} v \partial \Phi \sin. \omega (\cos. \zeta + \sqrt{-1} \sin. \zeta) \end{aligned} \right\} = C \cos. \omega \sqrt{-1} + D \sqrt{-1} - C \sin. \omega.$$

Hinc ex partibus realibus concluditur

$$C = -\frac{1}{n} (\partial v \sin. \zeta + v \partial \Phi \cos. \zeta),$$

quo valore substituto ex partibus imaginariis haec emerget aequatio:

$$-\frac{1}{n} \sin. \omega (\partial v \cos. \zeta - v \partial \Phi \sin. \zeta) = -\frac{\cos. \omega}{n} (\partial v \sin. \zeta + v \partial \Phi \cos. \zeta) + D,$$

vnde eruitur

$$D = \frac{1}{n} \partial v \sin. (\zeta - \omega) + \frac{1}{n} v \partial \Phi \cos. (\zeta - \omega).$$

Hinc ergo pro littera Q habemus:

$$\begin{aligned} F = & -\frac{1}{n} \partial v [v \sin. \zeta - \sin. (\zeta - \omega)] \\ & -\frac{1}{n} v \partial \Phi [v \cos. \zeta - \cos. (\zeta - \omega)], \end{aligned}$$

vnde valor ipsius Q ex factore $1 - 2v \cos. \omega + v v$ oriundus erit:

$$Q = -\frac{1}{n} \int \frac{\partial v [v \sin. \zeta - \sin. (\zeta - \omega)] + v \partial \Phi [v \cos. \zeta - \cos. (\zeta - \omega)]}{1 - 2v \cos. \omega + v v}.$$

§. 27. Quoniam haec solutio tam egregie cum praecedente conuenit, id profecto casui fortuito tribui nequit; quam ob rem mihi quidem haec solutio prorsus singularis haud parum in recessu habere videtur, vnde eam Geometris perscrutandam proponere non dubito, vt eius soliditatem ex firmis principiis deriuare conentur.